

EESTI KULTUURKAPITAL

2022. AASTA TEGEVUSARUANNE

Avalik-õigusliku juriidilise isiku nimi	Eesti Kultuurkapital
Registrikood	74001328
Aadress	Suur-Karja 23, 10148 Tallinn
Telefon	699 9150
E-post	kulka@kulka.ee
Kodulehekülje aadress	www.kulka.ee
Majandusaasta algus	1. jaanuar 2022
Majandusaasta lõpp	31. detsember 2022

Tegevusaruanne

Sissejuhatus

Eesti Kultuurkapital (edaspidi ka Kultuurkapital) on avalik-õiguslik juriidiline isik, mille tegevuse eesmärk on kunstide, rahvakultuuri, kehakultuuri ja spordi edendamine ning kultuuriehitiste rajamise ja renoveerimise toetamine rahaliste vahendite sihipärase kogumise ja sihtotstarbelise jagamise kaudu.

Seadusest tulenevalt on Kultuurkapitali ülesanne toetada kaunite kunstide, rahvakultuuri ning kehakultuuri ja spordi edendamise, tutvustamise ja populariseerimise projekte, samuti loomingulisi ühendusi, ka kultuuri- ja spordialaseid teadusuuringuid, kunsti- ja sporditegelaste mälestuste jäädvustamist, kultuuri- või spordialal andekaid ja arenguvõimelisi isikuid ning võimaldada neile enesetäiendamist, toetada silmapaistnud kunsti- ja sporditegelasi või nende surma puhul nende perekondi. Veel on Kultuurkapitali ülesanne toetada riiklikult tähtsate kultuuriehitiste rajamist ja renoveerimist.

Kultuurkapital jagab toetusi valdkondlike sihtkapitalide, maakondlike ekspertgruppide ning nõukogu loodud programmide kaudu. Lisaks jagab Kultuurkapitali nõukogu valdkondade vahelisi ja üleseid toetusi. Lisaks jagab Kultuurkapitali nõukogu valdkondade vahelisi ja üleseid toetusi.

Märkimisväärne osa tõlkeprogrammide rahastusest tuleb Kultuurkapitalile tehtud sihtotstarbelistest eraannetustest. 2022. aastal toetasid Hieronymuse sarja eraisikust annetaja 20 000 euroga ja AS Eesti Meedia samuti 20 000 euroga. Avatud Eesti Raamatu programmi toetas 2022. aastal Sihtasutus Postimehe Fond kogusummas 100 000 eurot.

Kultuurkapitali majandustegevus 2022. aastal

Kultuurkapitali iga-aastase eelarve koostamise aluseks on Rahandusministeeriumi poolt tehtav alkoholi- ja tubakaaktsiisimaksu ning hasartmängumaksu laekumiste prognoos järgmiseks eelarveaastaks. Alkoholi- ja tubakaaktsiisist laekub seaduse alusel Kultuurkapitalile 3,5% ning hasartmängumaksust 47,8%. Need kaks laekumist annavad valdava osa Kultuurkapitali tuludest. Vara paigutamise, majandustegevusest või annetustest ja pärandustest saadav tulu on vaid mõni protsent.

2022. aasta eelarve tuludeks ja sellele vastavateks kuludeks kinnitas Kultuurkapitali nõukogu 33,2 miljonit eurot, millest 0,5 miljonit oli varasematest perioodidest ületulev reserv. Eelarve tulude poole täitmine sõltub põhiliselt eelmainitud kahe maksu tegelikust laekumisest. Tulude tegelik laekumise alusel korrigeeritakse neli korda aastas jooksvalt kulusid. Ülevaate 2022. aasta kinnitatud eelarvest ja selle täitmisest annab järgmine tabel.

2022. aasta eelarve ja selle täitmine

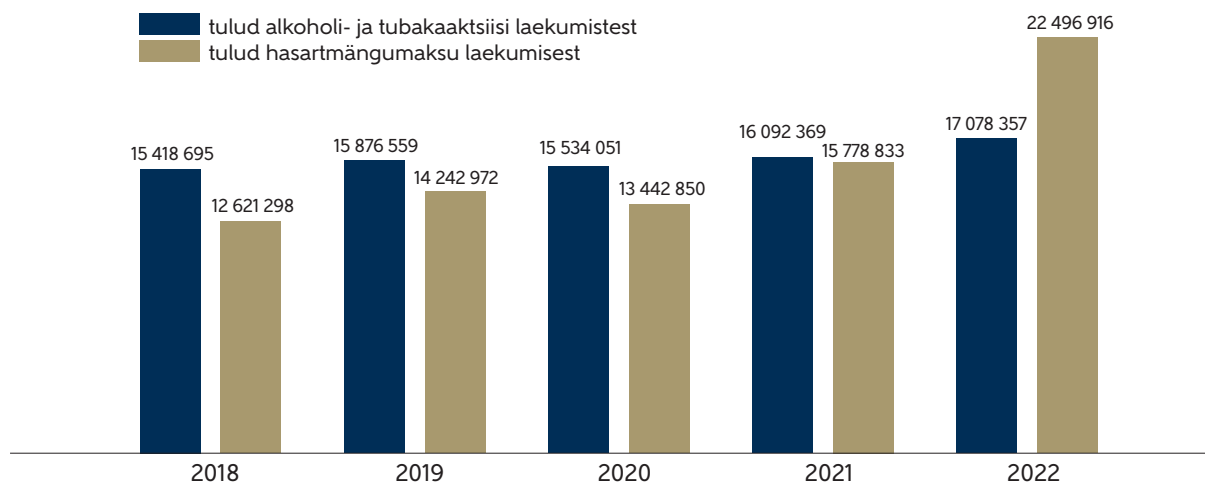
	2022. a eelarve	2022. a eelarve täitmine 31.12.2022	eelarve täitmise %
TULUD KOKKU	33 224 620	40 232 331	121,1%
Tulud alkoholi- ja tubakaaktsiisi laekumistest	16 603 790	17 078 357	102,9%
Tulud hasartmängumaksu laekumisest	16 013 000	22 496 916	140,5%
Tulu vara paigutusest	8 000	10 266	128,3%
Annetused ja pärandused	140 000	140 050	100,0%
Eelmiste perioodide ületulev reserv	459 830	506 742	110,2%
KULUD JA RESERV KOKKU	33 224 620	40 232 331	121,1%
Eraldised kultuuriehitiste sihtfinantseerimiseks, sellest:	9 703 878	13 633 132	140,5%
Eesti Rahva Muuseumi finantseerimiseks	3 227 616	3 227 616	100,0%
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia finantseerimiseks	121 269	146 249	120,6%
vabad vahendid kultuuriehitiste finantseerimiseks	6 354 993	10 259 267	161,4%
Eraldised toetuste jagamiseks kokku, sellest:	21 632 808	24 664 356	114,0%
sihtkapitalidele toetuste jagamiseks	16 734 314	18 823 206	112,5%
ekspertgruppidele toetuste jagamiseks	2 210 000	2 993 120	135,4%
nõukogule toetuste jagamiseks	1 940 000	1 853 147	95,5%
õppejõudude loometegevuse toetusprogrammidele	608 494	854 883	140,5%
annetustest programmidele toetuste jagamiseks	140 000	140 000	100,0%
Halduskulud	1 428 104	1 383 537	96,9%
Bürooruumide remondi ja e-kulka kulud (reservi kasutamine)	0	207 195	
2022. aasta halduskulude jääk	0	44 564	
Reservi jääk (ületulnud reserv miinus kasutamine)	459830	299547	
2023. aastasse ülekanduv reserv		344 111	

Eelarve täitmise aruandes kajastatakse maksutulud maksuhaldurile tegelikult laekunud ja Kultuurkapitalile edasi antud laekumiste järgi. Majandusaasta tulemiaruanDES kajastatakse maksudest laekuv tulu maksuhaldurile esitatud maksudeklaratsioonide andmete alusel.

Tabelist näeme, et 2022. aasta Kultuurkapitali tulud kokku olid 40,2 miljonit eurot. See oli 21,1% parem tulemus, kui eelarvet tehes loodeti, ja 22,6% enam kui aasta varem. Saab öelda, et varasem koroonakriis, läbi aasta kestnud ülikõrged energiakandjate hinnad ega ka Venemaa alustatud

sõjaline tegevus ei ohustanud Kultuurkapitali tulusid. Oluline on siinkohal märkida, et ka võrdluses varasemate aastatega oli alkoholi- ja tubakaaktsiisi laekumine stabiilne või kerge kasvuga, aga järsult kasvas 2022. aastal hasartmängumaksu laekumine. Kuni aastani 2021 oli aktsiisidest Kultuurkapitalile laekuv summa alati suurem kui hasartmängumaksu laekumine. 2022. aastal suhe muutus ja hasartmängumaksu laekumine ületas aktsiisidest laekuvat osa 30%. Nende kahe tululiigi laekumistest viimase viie aasta jooksul annab ülevaate järgmine graafik.

Aktsiiside ja hasartmängumaksu tulude laekumine aastatel 2018–2022 (eurodes)

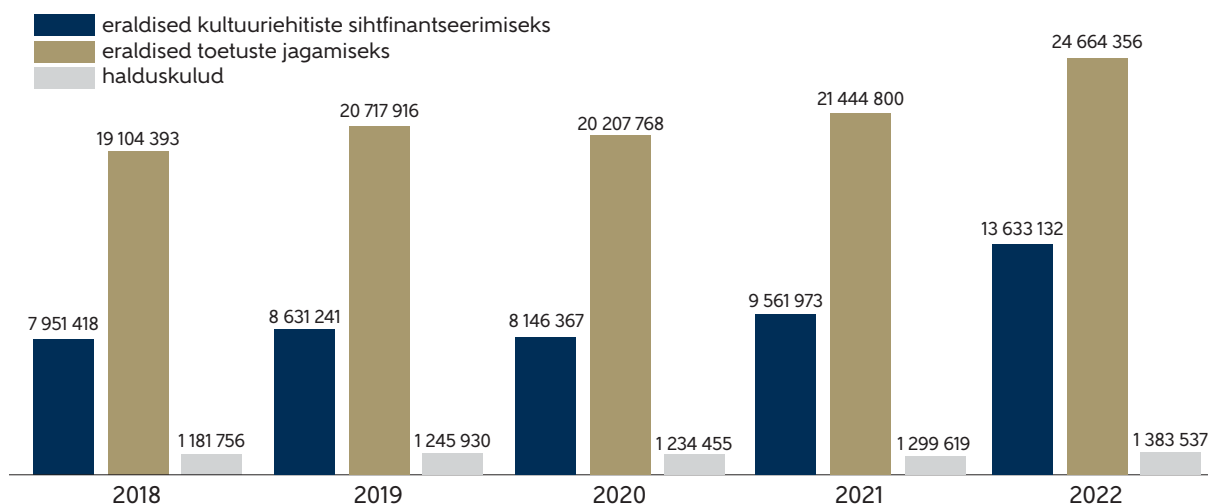
Kultuurkapitali sisuline tegevus

Kultuurkapitali tulud jagatakse vastavalt seadusele suuremate kulugruppide vahel. 2022. aasta hasartmängumaksu laekumisest 60,6% ehk 13,6 miljonit eurot suunati arvestusliku eraldisena riiklikult tähtsate kultuuriehitiste sihtfinantseerimiseks.

Suurimaks kulugrupiks, kuhu tulud vastavalt seadusele suunatakse, on eraldised toetuste jagamiseks. 2022. aastal oli toetustena määratavate eraldiste kogusumma 24,7 miljonit eurot (21,4 miljonit eurot 2021. aastal), mis jagunes omakorda: sihtkapitalidele toetuste jagamiseks 18,8 miljonit eurot (16,3 miljonit eurot 2021. aastal); maakondlikele ekspertgruppidele toetuste jagamiseks 2,9 miljonit eurot (2,2 miljonit eurot 2021. aastal); nõukogule toetuste jagamiseks 1,9 miljonit eurot (1,9 miljonit eurot 2021. aastal).

Kultuurkapitali 2022. aasta halduskulud, sh nõukogu ja komisjonide kulud, personali töötasud, ruumide rent jne, olid kokku 1,4 miljonit eurot (1,3 miljonit eurot 2021. aastal), millest jäägina kandub järgmisse aasta reservi 44 600 eurot. Oluline on siinkohal märkida, et Kultuurkapitali halduskulud moodustavad toetuseks makstavatest laekumistest ainult 3,4%. Eelkirjeldatud suuremate kulugruppide vahel jagunevate summade võrdlus varasema kolme aastaga on toodud järgnevas tabelis.

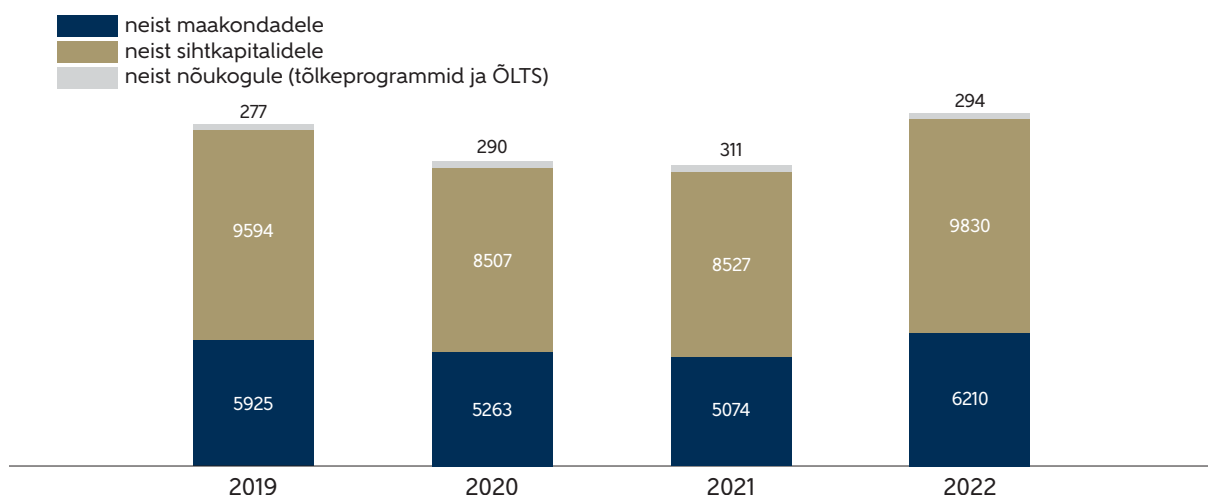
Eraldiste jaotus suuremate kulugruppide vahel aastatel 2018–2022 (eurodes)

Kultuurkapitali igapäevasest tööst moodustab kõige suurema osa taotluste menetlemine ehk nende registreerimine ja ekspertiseks ettevalmistamine, siis ekspertis ja selle alusel eraldusotsuste tegemine ning lõpuks lepingute sõlmimine ja väljamaksete tegemine. Tööprotsessi lahutamatuks osaks on ka eraldatud toetuste kasutamise järelevalve.

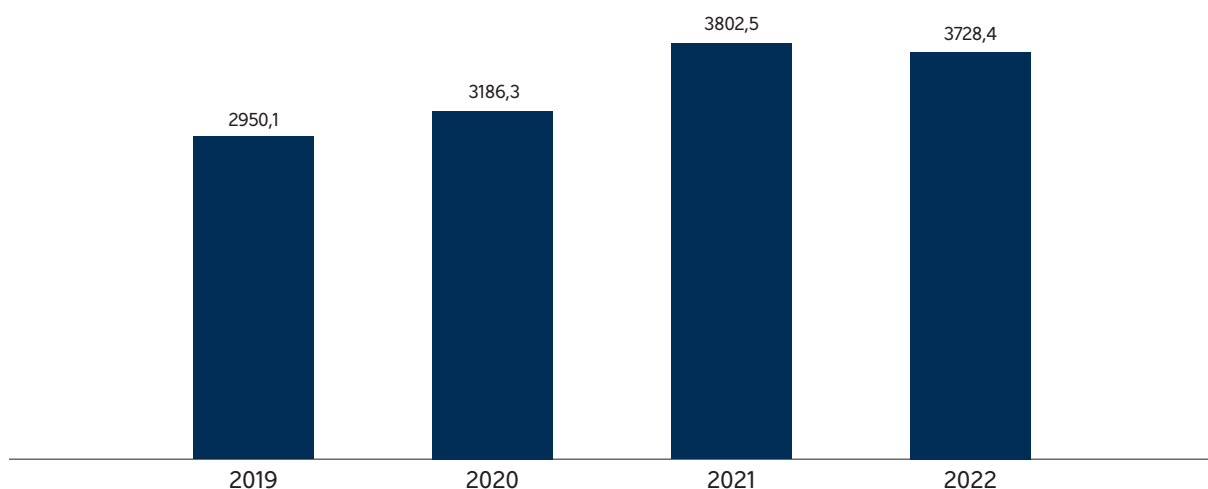
2022. aastal laekus taotlusi kokku 16 334. See on üle aegade kõige suurem taotluste arv, ületades aasta varem esitatud taotluste arvu 17,4%. Sihtkapitalidele esitatud taotluste hulk kasvas 1303 taotluse võrra ehk 15,2%, aga suhteliselt enim ehk pea viiendiku võrra kasvas maakondlikele ekspertgruppidele esitatud taotluste arv. Võrreldes 2019. aastaga ehk koroonaeelse ajaga, on taotluste arvu kasv siiski ainult 3,4%. Parema ülevaate taotluste arvu dünaamikast viimase nelja aasta jooksul annab järgmine graafik.

Taotluste arv aastatel 2019–2022

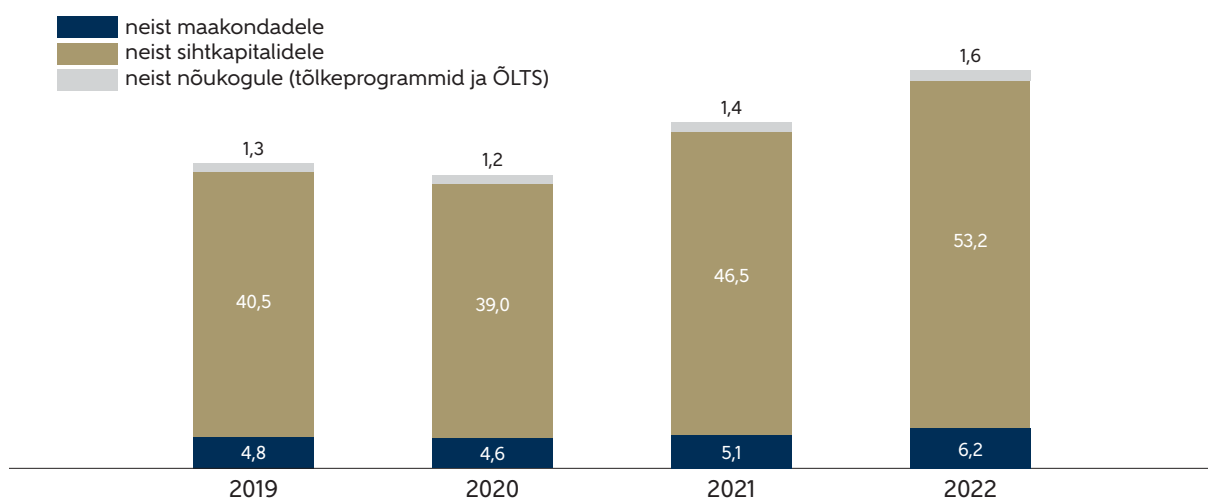
Taotluste rahaline maht kasvas proportsionaalselt taotluste arvuga ja kokku esitati 2022. aastal taotlusi summas 60,9 miljonit eurot. Kui aga võrrelda keskmiselt ühe taotlusega taotletavat summat (taotluste rahaline maht jagatud taotluste arvuga) aastatel 2021 ja 2022, näeme, et keskmiselt küsitud summa on isegi langenud. Seevastu toimus ühe taotlusega keskmiselt küsitud summa hüppeline kasv 2021. aastal. Ülevaate nelja viimase aasta taotluste keskmiselt taotletud summast annab järgmine graafik.

Ühe taotluse kohta keskmiselt küsitud summad aastatel 2019–2022 (eurodes)

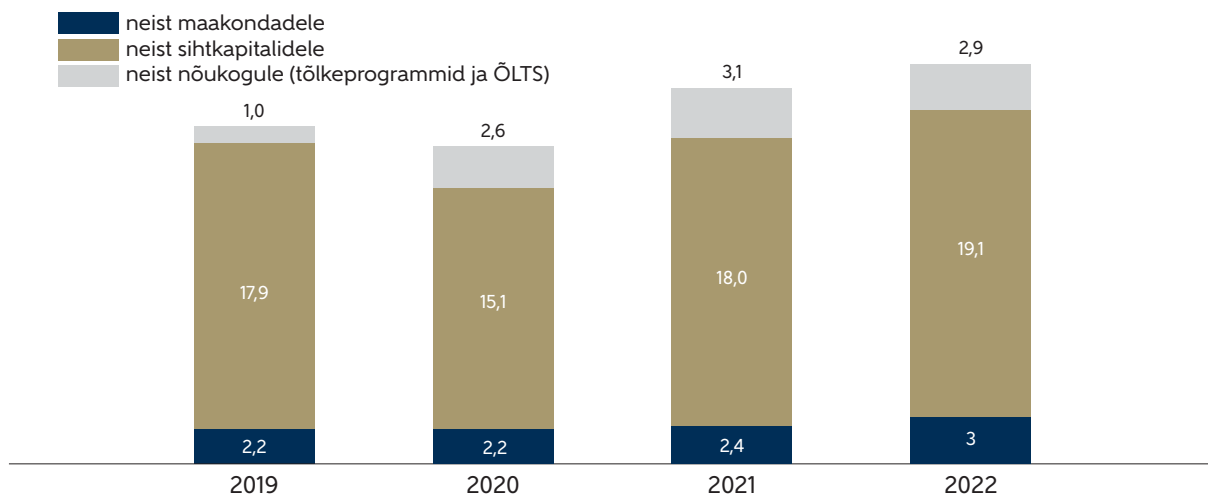
Sarnaselt taotluste arvu kasvuga kasvas 2022. aastal maakondlikele ekspertgruppidele esitatud taotluste maht enam kui viiendiku ehk täpsemalt 21,6% ja sihtkapitalidele esitatud taotluste rahaline maht 14,4% võrra. Ülevaate laekunud taotluste rahalistest mahtudest neljal viimasel aastal annab järgmine graafik.

Taotluste rahaline maht aastatel 2019–2022 (miljonites eurodes)

2022. aasta kõigi aegade suurimale taotluste rahalisele mahule vastas ka kõigi aegade suurim eelarve. Toetuste, stipendiumite, elutöötoetuste ja preemiatena väljamaksmiseks sõlmiti lepinguid kogusummas ligi 25 miljonit eurot. Ülevaate viimase nelja aasta eraldusotsuste rahalistest mahtudest annab järgmine graafik.

Eraldusotsuste rahaline maht ja jaotus aastatel 2019–2022 (miljonites eurodes)

Küsitud toetuste rahalisest mahust rahuldati 2022. aastal 41%. 2021. ja 2020. aastal oli vastav suhtarv 44% ja 2019. aastal 45%.

Kokkuvõtvalt saab 2022. aasta kohta öelda, et oli pingeline, paljude uute algatustega ja majanduslikult hea aasta. Võrdluses varasemate aastatega kasvasid Kultuurkapitali tulud märkimisväärselt, aga kasvas ka taotluste arv ja rahaline maht. Põhiline osa kasvust saadi hasartmängumaksu paremast laekumisest. Aktsiisimaksudest Kultuurkapitalile laekuvate vahendite kasv oli tagasihoidlik. Hasartmängumaksu seadusest tulenevalt kasvasid enim eraldised riiklikult tähtsate kultuuriehitiste rahastamiseks ja eraldised kõrgkoolide õppejõudude loometegevuse toetuseks, aga kasvust said osa ka kõik maakondlikud ekspertgrupid ja seitse sihtkapitali. Kaheksanda ehk kehakultuuri ja spordi sihtkapitali poolt kasutatavad vahendid on seotud aktsiiside laekumisega, mistõttu oli nende kasv võrreldes teiste sihtkapitalidega loodetust kesisem.

Kultuurkapitali juhtimine

Kultuurkapitali tegevust juhib Kultuurkapitali nõukogu, kuhu kuulub 11 liiget. Nõukogu esimeheks on seadusest tulenevalt alati kultuuriminister. Nõukogusse kuuluvad lisaks kultuuriministritele Kultuurkapitali sihtkapitalide poolt valitud esindajad, üks kultuuriministri nimetatud esindaja ning üks rahandusministri nimetatud esindaja. Nõukogu liikmete volituste tähtaeg on kaks aastat. Nõukogu liikmed 2022. aastal olid:

Piret Hartman	kultuuriminister ja nõukogu esimees alates 18.07.2022
Peeter Lusmägi	kehakultuuri ja spordi sihtkapitali esindaja
Kaarel Kuurmaa	audiovisuaalse kunsti sihtkapitali esindaja
Jaak Allik	näitekunsti sihtkapitali esindaja
Jorma Sarv	rahvakultuuri sihtkapitali esindaja, nõukogu aseesimees
Mait Väljas	arhitektuuri sihtkapitali esindaja
Berk Vaher	kirjanduse sihtkapitali esindaja
Marje Lohuaru	helikunsti sihtkapitali esindaja
Maarin Ektermann	kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitali esindaja
Jaan Manitski	kultuuriministri esindaja
Anu Alber	rahandusministri esindaja
Tiit Terik	kultuuriminister ja nõukogu esimees kuni 03.06.2022

Vastavalt seadusele juhib Kultuurkapitali nõukogu tööd kultuuriminister. Alates 18. juulist 2022 alustas tööd uus kultuuriminister Piret Hartman, kes samast päevast täitis ka Kultuurkapitali nõukogu esimehe ülesandeid. Tiit Terik lõpetas oma töö ministrina ja nõukogu esimehena 3. juunil 2022. 2021. aasta lõpus valis nõukogu Kultuurkapitali uueks juhatajaks Margus Allikmaa, kes alustas tööd 1. veebruaril 2022. Kuni 1. veebruarini täitis juhataja ülesandeid pearaamatupidaja Marika Pihl.

Kultuurkapitali taustategevused 2022. aastal

Järelevalve süsteemi uuendamine

Üheks peamiseks 2022. aasta tööks oli Kultuurkapitali poolt makstavate toetuste eesmärgipärase kasutuse järelevalve ja seda toetava süsteemi, juhendite ning protseduuride, uuendamine. Aasta jooksul töötati välja järelevalve uued põhimõtted, mis lähtuvad seisukohast, et kõige olulisem on saada usaldusväärne kinnitus toetuse eraldamise eesmärgi täitumisest – kontsert või etendus toimus, raamat ilmus, koolitusel või õppereisil käidi, spordivõistlus korraldati jne. Teiseks, eelnevaga kaasnevaks eesmärgiks on luua halduskoormust vähendav ning taotlejaid hoidev järelevalvesüsteem, kus kontroll ei hõlmaks enam 100% kuludokumentide lisamist ja kontrollimist. Kultuurkapitalile on oluline saada järelevalve tegemisel kinnitus, et eraldatud raha kasutati sihipäraselt. Kui see kinnitus on taotleja aruandest selgelt väljaloetav, pole üksikasjalik kontroll enam põhjendatud ega seega ka vajalik. Kahtluse korral on Kultuurkapitalil õigus küsida kõiki kuludokumente ja kinnitust sellele, et taotluse eesmärk ikkagi saavutati. Järelevalve süsteemi uuendamisega kaasneb vajadus uuendada ka e-kulka keskkonda. Ettevalmistav töö jõudis 2022. aastal lõpusirgele. Järelevalve uusi põhimõtteid sõnastav dokumentatsioon ning sellega kaasnevad tegevused, ka e-kulka arendused saavad valmis 2023. aasta esimese pooles ja neid hakatakse rakendama 2023. aasta teises pooles. Varasemast teame, et mitmed siseauditid on viidanud vajadusele järelevalve korda uuendada.

E-kulka arendamine

Teiseks oluliseks teemaks kujunes 2022. aastal e-kulka uuendamine. Lepiti kokku kolm olulist eesmärki, mis on uuenduste kavandamisel ja valikute tegemisel nõ nurgakivideks. Esmalt see, et taotlemine ja hiljem aruannete esitamine peab e-kulka keskkonnas olema senisest loogilisem ja lihtsam. Teiseks see, et taotlusi hindavate ekspertide töö taotluste menetlemisel peab lihtsustuma ehk vastama võimalustele, mida pakuvad kaasaegsed digitaalsed lahendused. Kolmandaks peab e-kulka keskkond uuenema selliselt, et taotlemine, taotluste menetlemine, uute ja varem esitatud taotluste võrdlemine, lepingute sõlmimine ja vajadusel lepingute muutmine toimuvad kõik ühes keskkonnas, e-kulka keskkond on dünaamiline ja Kultuurkapitali töötajad saavad seda ise muuta.

Riiklikult tähtsad kultuuriehitised

Riigikogu kinnitas uue riiklikult tähtsate kultuuriehitiste pingerea 2021. aasta 13. septembri istungil, kus reastati kultuuriehitised järgmiselt: Tartu südalinna kultuurikeskus, Narva Kreenholmi kultuurikvartal Manufaktuur, Arvo Pärdi nimeline muusikamaja Rakveres, rahvusooperi praeguse hoonet juurdeehitus ja Tallinna filmilinnak. 2022. aasta esimeses pooles sai selgeks, et Kultuurkapitali seaduses leiduv säte, mis lubas üheaegselt rahastada ainult kahe kultuuriehitise rajamist ning ainult rangelt pingerea alusel, on ebapraktiline. See takistas Kultuurkapitali käsutuses olevate rahaliste vahendite kasutamist ning pingereas olevate objektide valmimist vastavalt nende tegelikule valmisolekule. Kultuurkapital tegi ettepaneku Riigikogu kultuurikomisjonile muuta Kultuurkapitali seadust selliselt, et üheaegselt saab rahastada enam kui kaht objekti ja pingerida ei pea täpselt jälgima, kui pingereas tagapool olevate objektide rahastamine ei sega eespool olevate objektide valmimist. Tehtud ettepanek realiseerus 13. detsembril 2022, kui Riigikogu võttis vastu vastava seadusemuudatuse.

Kohe 2022. aasta veebruaris alustati ettevalmistusi kultuuriehitiste pingereas oleva esimese objekti, Tartu Südalinna Kultuurikeskuse arenduseks antava investeeringutoetuse lepingu sõlmimiseks. Aasta alguses kehtinud seadus seda ei takistanud. Kuna tegemist oli järsult kasvanud ehitushindade ja oluliselt muutunud majandusoludes pikaajalise lepingu sõlmimisega, olid läbirääkimised Tartu Linnavalitsusega eeldatust keerulisemad ja seetõttu ka pikemad. Arutelud keskendusid objekti lõppmaksumuse ja Kultuurkapitali poolt makstava toetuse piirsumma arvutamisele. Lepiti kokku, et piirsumma arvutuse aluseks on ehitushinnaindeksi muutumine ajas ning Tartu Linnavalitsuse kohustus on katta kolmandik objekti lõppmaksumusest. Vastav leping sõlmiti Tartu Linnavalitsuse ja Eesti Kultuurkapitali vahel 19. detsembril 2022.

Seni on Eesti Kultuurkapitali vahenditest Riigikogu 1996. aasta otsuse alusel rahastatud kolme riiklikult tähtsa kultuuriobjekti ehitust: Kumu kunstimuseum, Eesti Rahva Muuseum ning Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia saal. Praeguseks on kõigi kolme objekti rahastamine Kultuurkapitali vahenditest lõppenud ning laenusummad tasutud. 2022. aasta märtsis tehti viimane ülekanne Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia (EMTA) saali ehitamise rahastuseks ning juunis tehti viimane ülekanne Eesti Rahva Muuseumi (ERMI) hoone ehitamise rahastamiseks.

Strateegilised dokumendid ja otsused

Viimane Kultuurkapitali strateegilisi arengusuundi käsitlev dokument hõlmas perioodi 2016–2020. Eelmise juhataja poolt oli tehtud ettepanek oodata ära Kultuuriministeriumi strateegiliste arengukavade valmimine ja seejärel otsustada, millisel moel ja ulatuses sõnastada Kultuurkapitali vastav dokument. 2022. aasta alguseks oli selge, et seaduse alusel ja väga selgelt seaduse poolt sõnastatud eesmärkide ning ülesannetega Kultuurkapitalil ei ole vaja iseseisvat arengukava. Piisab, kui on olemas plaan, mille alusel teha töökorralduslikke arendustegevusi või algatada tegevusi, mis läbi erinevate seadusandlike regulatsioonide aitavad täita Kultuurkapitali eesmärki – toetada kunstide, rahvakultuuri, kehakultuuri ja spordi arengut ning kultuuriehitiste rajamist ja renoveerimist rahaliste vahendite sihipärase kogumise ja sihtotstarbelise jagamise kaudu. Selle teadmise

põhjal kinnitas Kultuurkapitali nõukogu 29. juuni koosolekul kümnest punktist koosneva Eesti Kultuurkapitali arendustegevuste kava aastateks 2022–2023.

Aruandeaasta teises pooles alustati Kultuurkapitali raha jagamise üldkorra ning selle alusel kehtestatud sihtkapitalide ning maakondlike ekspertgruppide raha jagamise kordade uuendamist. Uuendamise lähtekohaks võeti põhimõte, mille kohaselt Kultuurkapitali raha jagamise põhimõtted (piirsummad; välistused; toetuste, preemiate ja stipendiumite nimetused) võiksid olla, sõltumatult maakonnast või sihtkapitalide puhul sõltumatult valdkonnast, võimalikult sarnased. Teatud ulatuses on erisused paratamatud, aga kord paarikümne aasta jooksul tuleks vaadata, et need erisused ei oleks liiga suured ja põhjendamatud, vahel ka juhuslikud. Esimesena korrastati maakondlike ekspertgruppide raha jagamise korrad ja senise viieteistkümne maakondliku raha jagamise korra asemel võeti 19. detsembri nõukogu koosolekul vastu üks ja ühine raha jagamise kord.

Oluliseks Kultuurkapitali raha jagamise põhimõtteid mõjutanud otsuseks oli nõukogu toetus kultuuriministri ja nõukogu esimehe ettepanekule suurendada maakondlike ekspertgruppide käsutusse minevate vahendite hulka ja seda nõukogu enda kasutusse jäävate vahendite arvelt. Selle ettepaneku teine pool sisaldas lubadust võtta Kultuuriministeeriumi eelarvesse mõned nõukogu poolt korduvaks ehk alaliseks kujunenud toetused. Selline asjade käik ühtis ka Kultuurkapitali arendustegevuste kavas oleva punktiga, mille kohaselt aastate jooksul alaliseks kujunenud toetused tuleb (püüda) üle anda Kultuuriministeeriumile. Maakondlike sihtkapitalide käsutusse minevate vahendite suurendamise vajadust põhjendavad ilmekalt eelpool toodud graafikud 1 ja 3 ning selgitused nende graafikute juurde. Kultuuriministeeriumile üleandmist vajavaid alaliseks kujunenud toetusi on veel palju ja töö selles osas jätkub.

Töökeskkond

2022. aasta juulist novembrini renoveeriti kokkuleppel majaomanikuga Kultuurkapitali kasutuses olevad ruumid. Remondiga seotud kuludest 50% kattis majaomanik ja 50% Kultuurkapital. Tööde käigus said kõik ruumid kaasaja nõuetele vastava ventilatsiooni ja päikesepoolsed toad ka uued kliimaseadmed, välja ehitati senisest avaram ja mugavam koosolekuruum, kõikides tubades tehti sanitaarremont, uue lahenduse said sanitaarruumid ning teine universaalkasutusega koosolekuruum. Osaliselt uuendati bürooruumide mööblit ja aastatega kogunenud raamatukogu tarbeks paigaldati kohtkindlad ehk sisseehitatud raamaturiulid. Seegi oli üks arendustegevuste kavas olnud punkt, mis õnnestus edukalt täita.

Remondi ajal asus kantselei ajutiselt Saarineni maja teises tiivas. Täielikult renoveeritud kontori-ruumidesse kolisime tagasi aasta lõpus.

Töötajad

Töötajaskonna hulgas toimus ainult üks muutus, aasta teises pooles lahkus omal soovil siseaudiitor. Uus siseaudiitori leidmiseks korraldati avalik konkurss ja tööleping uue siseaudiitoriga sõlmiti detsembris. Aasta alguses tõusis töötajate töötasu keskmiselt 14%.

Baltimaade kultuurkapitalid tegid ühisavalduse Venemaa sõja vastu Ukrainas

4. märtsil 2022, kohe peale Venemaa sõjategevuse aktiveerumist Ukrainas deklareerisid Balti riikide kultuurkapitalid, et ei tunnista mitte mingil tingimusel Venemaa jõhkrat jõupoliitikat ega ka kultuuri kaudu kehtestatavat pehme jõu poliitikat selle kõige laiemas tähenduses. Kõik kolm kultuurkapitali peatasid igasugused kultuurisuhted Venemaa Föderatsiooniga. Eesti Kultuurkapital ei toeta enam projekte, mis on seotud Putini režiimiga ja Venemaa kapitalile lojaalsete kultuuritegelastega, samuti projekte, mis toovad Venemaalt esinejaid ja artiste või saadavad sinna omasid.

Ühisavalduse allkirjastasid Eesti Kultuurkapitali juhataja Margus Allikmaa, Läti Riikliku Kultuurkapitali Fondi esimees Zane Kreicberga ja Leedu Kultuurinõukogu esimees Asta Pakarklytė.

Balti Kultuurifondi haldab alates 2022. aastast Läti kultuurkapital

Balti Kultuurifondis lõppes esimene kolmeaastane tegevusperiood, mida esimesena juhtis Eesti Kultuurkapital. Alates 2022. aastast asus Balti Kultuurifondi haldama Läti kultuurkapital (Valsts kultūrkapitāla fonds) ning 2025. aastal teeb seda Leedu vastav institutsioon.

2022. aasta konkursile esitati 24 projekti kogusummas 1 218 861 eurot. Ekspertkomisjon valis välja kuus projekti ning jagas toetusteks välja 300 000 eurot.

Fondi eesmärk on edendada Balti riikide kultuurialast koostööd ning tugevdada Eesti, Läti ja Leedu kultuuri rahvusvahelist tuntust ühiste kultuuriprojektide ja ürituste kaudu, et saavutada suurem rahvusvaheline mõju.

Fotokunst sai Kultuurkapitalilt selgema rahastuse

11. mail 2022 kinnitas Kultuurkapitali nõukogu audiovisuaalse kunsti sihtkapitali ning kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitali ühise ettepaneku, mille alusel saavad fotokunsti projektid edaspidi toetust kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitalist.

Fotokunsti toetamise senine liigitus Kultuurikapitali sihtkapitalides oli segadust tekitav, sest toetust küsiti nii audiovisuaalse kunsti sihtkapitalist kui ka kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitalist. Sihtkapitalid arutasid omavahel senist fotoprojektide toetamise tava ning jõudsid ühisele arusaamale, et selguse huvides tuleks süsteemi korrastada ning jätta valdkond kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitali toetada. Osa audiovisuaalse kunsti sihtkapitali vahenditest suunati kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitalile fotoprojektide toetamiseks. Otsus jõustus alates 2022. aasta II taotlusvoorust.

Jätkati stipendiumiprogrammiga loomevaldkondade õppejõududele

2019. aastal alustatud loomevaldkondade õppejõudude stipendiumiprogramm töötati välja koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumi, Kultuuriministeeriumi ning avalik-õiguslike ülikoolidega. Programm toetab kunstide ja rahvakultuuri valdkondade õppejõudude loometegevust ning aitab omandada akrediteerimiseks vajalikke tasemepunkte. Taoliseks õppejõudude loometöö rahastamiseks sai Kultuurkapital 2019. aasta algusest juurde 1,8% hasartmängumaksu. 2022. aasta hasartmängumaksu laekumistest tulenevalt oli võimalik välja jagada märgatavalt rohkem stipendiume, kokku eraldati õppejõududele 87 stipendiumi, mille suurus on 10 000 eurot.

Kultuurkapitali infopäevad

1. veebruaril toimus näitekunsti sihtkapitali infopäev Von Krahli teatris, sündmusest tehti ka otseülekanne veebis. Nõuandeid jagasid ning taotlejate küsimustele vastasid Inga Vares, Gert Raudsep, Oksana Tralla, Jaak Allik ja Liisi Aibel. Infopäev on järelvaadatav Kultuurkapitali YouTube'i lehel.

31. märtsil koguneti Von Krahli teatrisse Eesti muusikaturu fookuspäevale, mille peateemaks oli „Raha ja rahu!“. Teist korda toimunud fookuspäeval osalesid arutelupaneelis Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali liikmed Tiia Teder, Peedu Kass, Anu Kivilo, Andres Kaljuste ja Ave Tõlpt. Sündmust sai jälgida ka veebist.

21. aprillil toimus Maarjamäe lossis Kultuurkapitali töötajate infopäev, kus räägiti sihtkapitalide ja maakondade töökorraldusest ning arutati tulevikuplaane.

26. aprillil toimus Otepää kultuurimajas Valgamaa ekspertgrupi teabepäev.

Kultuurkapitali aastapreemiad 2022

8. veebruaril 2023 anti Viimsi Artiumis pidulikult üle Kultuurkapitali 2022. aasta peapreemiad ja elutööpreemiad ning kujutava ja rakenduskunsti, audiovisuaalse kunsti ja rahvakultuuri sihtkapitali aastapreemiad. Preemiate üleandmine on järelvaadatav ERRi veebikanalil Jupiter. ETV erisaade „Kultuurkapitali aastapreemiad 2022“, kus tutvustati elutöö- ja peapreemia laureaate põhjalikumalt, on järelvaadatav Jupiteris ja Kultuurkapitali YouTube'i lehel.

Lähiaastate arengud

Kultuurkapitali tulud moodustuvad valdavalt alkoholi- ja tubakaaktsiisi ning hasartmängumaksu laekumiste alusel. Rahandusministeeriumi prognoosi kohaselt kasvab 2023. aasta alkoholi- ja tubakaaktsiisist tulev maksulaekumine 7,9% ning hasartmängumaksu laekumine 36,1%. Nende kahe maksulaekumise kasvu alusel on prognoositud Kultuurkapitali 2023. aasta eelarveks 40,4 miljonit eurot. Võrreldes 2022. aastaga eelarvega, mis oli 33,1 miljonit eurot, on tulude kasv 22,1% ehk 7,3 miljonit eurot.

Kui võrrelda 2022. aasta tegelikke tulusid, mis olid 40,2 miljonit eurot ja Rahandusministeeriumi 2022. aasta augustiprognoozi põhjal tehtud 2023. aasta eelarve tulusid, mis on 40,4 miljonit, siis on kasv muidugi olematu, aga juba 2023. aasta kolm esimest kuud lubavad oletada, et ka 2023. aasta laekumised on eelarvega kavandatust märksa suuremad. Peale selle on uus valitsus koalitsioonikokkuleppes lubanud tõsta nii tubaka- kui ka alkoholiaktsiisi ja mainitud on ka võimalikku hasartmängumaksu tõusu.

2023. aasta eelarve tuludest ei ole plaanis suunata vahendeid põhikapitali täiendamiseks ja reserviks. Planeeritust parema laekumise korral suurendatakse proportsionaalselt tulude suurenemisega ka toetuste maksmiseks minevaid summasid. Hasartmängumaksu seadusest tulenevalt suurenevad automaatselt kultuuriehitiste finantseerimiseks mõeldud summad ning õppejõudude loometegevuse toetuseks kavandatud summad.

2022. aasta lõpus sõlmis Kultuurkapital leping Tartu Linnavalitsusega, et alustada 2023. aastal riiklikult tähtsate kultuuriehituste nimekirjas oleva Tartu Südalinna Kultuurikeskuse investeringutoetuse väljamaksetega. Sarnase lepinguni loodetakse 2023. aasta esimeses pooles jõuda ka Rakvere Linnavalitsusega, et veel 2023. aasta sees alustada ka teise riiklikult tähtsa kultuuriehituse, Arvo Pärdi nimelise Rakvere muusikamaja investeringutoetuse väljamaksetega. On võimalik, et 2023. aasta jooksul jõutakse lepinguni ka kolmanda riiklikult tähtsa kultuuriehituse arendajatega. Akumuleeritud tuleml, mida saab vastavalt seadusele kasutada ainult kultuuriehituste rahastamiseks, võimaldab seda.

Sihtkapitalide tegevus

Sihtkapital on Kultuurkapitali struktuuriüksus, kelle ülesanne on Kultuurkapitali nõukogu poolt konkreetsele kultuurivaldkonnale eraldatud raha jaotamine esitatud taotluste alusel ja omal algatusel.

Kultuurkapitali koosseisu kuulub kaheksa sihtkapitali järgmistes valdkondades: kirjandus, helikunst, kujutav ja rakenduskunst, arhitektuur, näitekunst, audiovisuaalne kunst, rahvakultuur ning kehakultuur ja sport.

Sihtkapitalidele esitati 2022. aastal taotlusi 48,2 miljoni euro ulatuses ja eraldusi tehti 19,1 miljoni euro ulatuses.

Kirjanduse sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2021–2023	
Maarja Vaino	esimees
Triin Soone	aseesimees
Berk Vaher	sihtkapitali esindaja nõukogus
Ilvi Liive-Roosipuu	(kuni 12.05.2022)
Kadri Rahusaar	
Mart Orav	
Rebekka Lotman	
Piret Viires	(alates 13.05.2022)

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	1067	5 114 103
Taotluste alusel tehtud eraldused	701	2 049 807
Sihtkapitali algatused	3	43 000
Regulaarsed elutöötoetused (väljamaksete arv aastas)	102	107 200
Nõukokku edasi saadetud taotlused	6	348 545

Kirjanduse sihtkapitali eesmärk on eesti kirjandusliku kõrgkultuuri ja kirjanduse populariseerimine ja edendamine, rõhuasetusega autorite toetamisel, kelle hulka arvestatakse ka tõlkijad ja lastekirjanduse puhul illustraatorid. 2022. aastal täitis kirjanduse sihtkapital oma peamised eesmärgid eesti kirjandusliku kõrgkultuuri ja kirjanduse toetajana, et saaksid toimuda kirjandusüritused ning oleks toetatud autorid ja neid avaldavad kirjastused.

Loometöötoetustena jagas sihtkapital pisut üle 14% kõigist eraldustest, kuid sellele lisandusid kirjastuste poolt küsitud autoritasud, elutöötoetused ning erinevate ürituste esinemistasud. Protsentuaalselt kõige enam toetas sihtkapital erinevaid festivale, seminare ja üritusi, mis näitab, kui väga tunti kirjandussündmustest puudust koroonapiirangute ajal.

Jätakuvalt pidas sihtkapital oluliseks toetada nii algupärase kui tõlkekirjanduse toetamist. Märkimisväärne on ka sihtkapitali poolt lastekirjanduse toetamise hulk, mis on umbes 10% eraldustest. Lastekirjandus on just see, mis kasvatab uusi lugejaid ja ka kirjanikke, mistõttu eksperdid peavad lastekirjanduse toetamist igati vajalikuks ja see täidab ka kirjanduse sihtkapitali eesmärgi. Siiski nendime, et arvestades taotluste hulka, jääb toetamata palju projekte, mida sihtkapitali liikmed oleksid tahtnud toetada, kuid selleks ei olnud vahendeid või sai rahanappusel neid toetada vaid osaliselt.

Kirjanduse sihtkapital on aasta lõikes püüdnud järk-järgult tõsta summasid, mida arvestatakse nii algupärase kirjanduse kui ka tõlkekirjanduse autoripoogna hinnaks. Nii saab kõige otsesemalt toetada loomeisikuid, kes tekstiga töötavad. Protsentuaalselt on kõige rohkem jaatava vastuse saanud taotlusi uurimuse/esseistika valdkonnas, tõlkekirjanduse ning lastekirjanduse puhul. Täielikult said toetuse kõik loomemajade taotlused, pigem jaatuse kui eituse said ka mälestuste ja dokumentalistika alla liigituvad taotlused.

Kirjanduse sihtkapitali nõukogu tegi ettepaneku tõsta kirjanduse aastaauhindu määravate žüriiliikmete tasusid, mis on nüüd 500–1000 eurot.

Ekspertid on jätkuvalt lähtunud toetuste jagamisel sellest, et kirjanduse sihtkapital on ennekõike ilukirjanduse mõiste alla mahtuva kirjanduse sihtkapital. Seetõttu on sihtkapitali üldine strateegia

mitte toetada teiste valdkondade (põllumajandus, meditsiin, ajakirjandus, sotsioloogia jne) alla liigituvat kirjandust. Samas on näha, et teiste valdkondade, eriti ajaloo ja teadusega seonduvaid taotlusi saadetakse sihtkapitalile üha enam. Ekspertide arvates on see tõsine mõtlemiskoht Kultuurkapitalile, kuidas tagada nende valdkondade toetamine, mis liigituvad kultuuri alla, kuid mis kukuvad olemasolevate sihtkapitalide vahele.

2022. aastal olid suurimad projektid Eesti Kirjanike Liidu 100. juubeliaasta toetamine, sellega seoses ka põhjaliku uurimuse, Sirje Oleski monograafia „ENSV Kirjanike Liit aastatel 1940–1991“ uurimise ja väljaandmise toetamine; Juri Lotmani 100. juubeliaasta tähistamine näituse ja konverentsiga; tõlkekirjanduses Dante „Jumaliku komöödia“ terviklikult eestikeelsena ilmumine. Eesti kirjandusmaastikul oli Jaan Kaplinski aasta, postuumselt ilmus mitmeid kirjavahetusi, luuletõlkeid jm, mis eesti kirjandusmaastikku avardas.

Kokkuvõttlikult on sihtkapitalil keeruline öelda, millel on suurim mõju, sest suures osas toetatakse algupärandeid, mille asetumine eesti kirjandusvälja konteksti ja mõju sellele selguvad pikemas perspektiivis, mitte ühe aasta lõikes.

Sihtkapitalist lahkus liigse töökoormuse tõttu Ilvi Liive-Roosipuu, tema asendajaks tuli Piret Viires. Muus osas on sihtkapitali töö sujuv ning konstruktiivne.

Eraldusotsuste statistika

	tk	Kokku eraldused summas	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Projektitoetused kokku	472	1 375 085	62,5%
sh projektitoetused juriidilistele isikutele	250	1 317 952	59,9%
sh projektitoetused eraisikutele	49	57 133	2,6%
Tegevustoetused (juriidilistele isikutele)	0	0	0,0%
Loometöötoetused (eraisikutele)	175	315 417	14,3%
Muud toetused (matusetoetused) (eraisikutele)	2	1 000	0,0%
Regulaarsed elutöötoetused (eraisikutele)	102	107 200	4,9%
Stipendiumid (eraisikutele)	57	360 305	16,4%
Preemiad kokku	10	42 000	1,9%
sh preemiad eraisikutele	10	42 000	1,9%
sh preemiad juriidilistele isikutele	0	0	0,0%
KOKKU	818	2 201 007	

Suurimad toetuse saajad 2022. aastal

Saaja	Eraldused taotlejale kokku	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Eesti Kirjanike Liit	300 978	13,7%
HeadRead MTÜ	79 880	3,6%
Emakeele Sihtasutus	72 670	3,3%
Varrak AS	60 900	2,8%
Tänapäev AS	59 800	2,7%
Kultuurileht	53 707	2,4%
Ilmamaa	36 749	1,7%
Kirjandusfestival Prima Vista	30 000	1,4%
Kirjastus Fantaasia OÜ	25 441	1,2%
Tallinna Keskraamatukogu	21 641	1,0%
KOKKU	741 766	33,7%

Kujutava ja rakenduskunsti sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2021–2023

Maarin Ektermann	esimees, sihtkapitali esindaja nõukogus
Indrek Grigor	aseesimees
Anu Vahtra	
Jana Huul	
Kaire Rannik	
Sten Ojavee	
Urmas Lüüs	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	1314	6 228 865
Taotluste alusel tehtud eraldused	913	2 595 650
Sihtkapitali algatused	5	30 000
Regulaarsed elutöötoetused (väljamaksete arv aastas)	92	96 600
Nõukokku edasi saadetud taotlused	9	408 688

Kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitali eesmärk oli jätkuvalt toetada pea kõiki olulisemaid kunstielu suundi: professionaalsete kunstnike loometegevust ja enesetäiendamist, suuremaid ja väiksemaid näitusemajasid, regionaalset kunstielu, trükiste väljaandmist ning valdkonna järelkasvu. Välja tuleb tuua, et valdkonna ootuste, mis on viimastel aastatel jõuliselt professionaliseerunud, ning Kultuurkapitali võimaluste vahel laiutavad üha suuremad käärid. Taotlusi mõjutasid aasta teises pooles tugevalt ka inflatsioon ning kallinenud toodete ja teenuste hinnad, mis kergitasid taotletavaid summasid hüppeliselt.

Peamine murekoht sihtkapitali vaatest on jätkuvalt suurte, end juba tõestanud institutsioonide tegevustoetuste/põhitegevuse kulud, mida katab küll osaliselt Kultuuriministeerium, aga mis on üha enam liikunud siiski sihtkapitali kanda. Eelmise ning ka nüüd uue koosseisu üks olulisemaid missioone on olnud tegevustoetuste proportsioonide jaotuse teema Kultuurkapitali ja Kultuuriministeeriumi vahel intensiivsemalt üles võtta – kui kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitali vahenditest on nii suured summad igal aastal tegevustoetuste all kinni, pärsib see loovisikute, väiksemate algatuste ning uute initsiatiivide toetamist, mis ju ometigi peaks just Kultuurkapitali kohustus olema. Sihtkapitali liikmed kohtusid omapoolse vaate andmiseks 2022. aastal ka kultuuriminister Tiir Terikuga ning sellist kohtumiste liini on jätkatud ka järgmiste ministritega.

Üks suur töövõit selles suunas oli aga kindlasti kahe suure muuseumi programmitoetuste liikumine Kultuuriministeeriumile – edaspidi saavad Tartu Kunstimuseum ning Tarbekunsti- ja Disainimuseum oma põhilise sisuliste tegevuste toetuse sealt. Need programmitoetused, mida küsiti terve aasta kohta korraga, olid viimased aastad olnud 80% ulatuses Kultuurkapitali nõukogu laual, 20% tuli kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitali vahenditest. Seega otseselt sihtkapitalile märkimisväärseid vahendeid ei vabanenud, kuid loomulikult oli see suur sümboolne samm parema tasakaalu poole. Järgmiste näitusemajadena, kelle tegevustoetuste osas peaks vastutus tulevikus nihkuma pigem ministeeriumi õlgadele, näeb kujutava ja rakenduskunsti sihtkapital Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseumit, Eesti Kunstnike Liidu galeriisid Tallinnas ning kunstnike liidu allasutust Tartu Kunstimaja.

Arutati aga ka taotluste sisulisi piire ja kokkupuutepunkte teiste sihtkapitalidega. Konkreetsema muutusena lepiti kokku, et alates 2022. aasta II (maikuu) jaotusvoorust saavad fotokunsti projektid toetust kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitalist, mitte enam audiovisuaalse kunsti sihtkapitalist

ning audiovisuaalne sihtkapital paneb kaasa ka seniste toetuste mahus väikese eelarvekasvu kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitalile. Muudatuse põhjuseks oli fotokunsti plahvatuslikult kasvunud roll kultuuriväljal, mis ei ole enam sellises seoses filmikunstiga kui ehk varasematel aegadel. Sellega seoses on ekspertiis fotokunstis toimuva üle kogunenud pigem kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitali kätte ning oli loogiline suunata fotokunsti projektid rohkem siia. Taotlejad kohanesid muutusega kiirelt.

Teise suurema teemana on sihtkapitali nõukogu fookuses olnud disaini toetamise parem korraldamine Kultuurkapitali vahenditest. Praegu jagunevad taotlused kujutava ja rakenduskunsti ja arhitektuuri sihtkapitali vahel, kuid selline jaotus ei rahulda enam disainivaldkonda. Soovitakse paremat nähtavust disainile laiemalt ning võrdväärset positsiooni teiste sihtkapitalide kõrval. Mais ja novembris toimusidki kahe sihtkapitali ning valdkonna esindajate kohtumised, et arutada erinevaid samme. Kuna teema on suur ja mahukas, jätkuvad need arutelud ja parimate võimalike lahenduste otsimine ka järgmisel aastal.

Üks oluline muutus toimus aasta lõpus, kui korrastati kujutava ja rakenduskunsti stipendiumide ja loometöötoetuste süsteemi. Otsustati, et alates 2023. aastast jagab sihtkapital ainult 6-kuulisi stipendiumeid, kaks korda aastas, kokku 24, summas 6000 eurot. Enne jagas kujutava ja rakenduskunsti sihtkapital 3-kuulisi (2000 €, kuni 12), 6-kuulisi (4000 €, kuni 12) ning üheaastasi (6000 €, kuni 12) stipendiume korra aastas. Muutuse põhjuseks oli see, et stipendiumitaotlustes olid tih-tipeale segamini konkreetse töö tegemine (näiteks näitustele tööde tegemine) ning enese täien-damise eesmärgid. Töö tegemisega seotud tasud peavad sihtkapitali seisukohtade järgi jääma projektitoetuste alla, mille kaudu saab neilt maksta maksud, ning stipendiumid peavad edaspidi olema selgemalt enese täiendamiseks, katsetamiseks, töömeetodite arendamiseks, uute oskuste omandamiseks.

Kujutava ja rakenduskunsti sihtkapital pani aasta lõpul taotlejate jaoks kokku ka „Korduma kippu-vad küsimused“, kus adresseeritakse inimlikus keeles põhilisi probleemkohti – millal küsida loo-metöötoetust ja millal stipendiumi, kuidas saab eraisik taotlejana endale töötasu küsida ja kuidas teistele oma projektis kaasalööjatele nende töö eest tasu maksta jne.

Suvel 2022. tegid sihtkapitali liikmed ka oma traditsiooniks kujunenud väljasõidu, külastades kahe päeva jooksul mitmeid kunstiorganisatsioone ning kohtudes nende eestvedajatega – Vaskjala kunstiresidentuur, Rapla Kaasaegse Kunsti Keskus, Türi kultuurikeskuse galerii, Ambulartoorium, Voronja galerii, Viinistu kunstimuuseum. Nendelt kohtumistelt saadud sõnumid on väga olulised kunstivälja laiemaks tajumiseks ning töö tegemiseks.

Uus koosseis, mis alustas 2021. aastal, loksus kenasti paika, töörütm on konstruktiivne. Sihtkapitali liikmed külastasid oma igapäevase kunstivaldkonnas tegutsemise käigus aktiivselt kunstielus toi-muvat – näitusi, festivale, seminare ning väiksemaid eksperimentaalsemaid formaate ning neil on eeskujulik ülevaade, kuidas toetused on realiseerunud.

Eraldusotsuste statistika

	tk	Kokku eraldused summas	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Projektitoetused kokku	735	2 217 561	67,1%
sh projektitoetused juriidilistele isikutele	250	1 317 952	39,9%
sh projektitoetused eraisikutele	493	702 344	21,2%
Tegevustoetused (juriidilistele isikutele)	20	581 071	17,6%
Loometöötoetused (eraisikutele)	121	214 350	6,5%
Muud toetused (matusetootused) (eraisikutele)	5	2 500	0,1%
Regulaarsed elutöötoetused (eraisikutele)	92	96 600	2,9%
Stipendiumid (eraisikutele)	61	165 739	5,0%
Preemiad kokku	10	28 000	0,8%
sh preemiad eraisikutele	10	28 000	0,8%
sh preemiad juriidilistele isikutele	0	0	
KOKKU	1 044	3 305 821	

Suurimad toetuse saajad 2022

Saaja	Eraldused taotlejale kokku	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseum	194 000	5,9%
Tartu Kunstnike Liit	130 958	4,0%
Eesti Tarbekunsti ja Disainimuuseum	96 957	2,9%
Tartu Kunstimuuseum	82 572	2,5%
Eesti Kunstimuuseum SA	70 175	2,1%
Kogo galerii	68 100	2,1%
Eesti Kunstnike Liit	53 750	1,6%
KAI kunstikeskus	47 000	1,4%
Fotokunstnike Ühendus MTÜ	39 000	1,2%
Eesti Kunstiakadeemia	34 600	1,0%
KOKKU	817 112	24,7%

Arhitektuuri sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2021–2023

Koit Ojaliiv	esimees
Epp Lankots	aseesimees
Mait Väljas	sihtkapitali esindaja nõukogus
Kai Süda	
Marit Ilison	
Kristjan Mändmaa	
Eva Liisa Kubinyi	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	308	2 581 476
Taotluste alusel tehtud eraldused	231	1 738 594
Sihtkapitali algatused	2	15 700
Regulaarsed elutöötoetused (väljamaksete arv aastas)	92	96 600
Nõukokku edasi saadetud taotlused	2	110 200

Arhitektuuri sihtkapitali eesmärk 2022. aastal oli jätkuvalt toetada Eesti ruumikultuuri edendamist. Toetuste eraldamisel on oluliseks printsipiks nii loometöö valdkondlik mitmekesisus kui ka erineva mastaabiga sündmused kohalikul ja rahvusvahelisel tasemel, arhitektuuriharidus, arhitektuurikultuuri arendamine väljaspool suuremaid keskusi ning ka arhitektuuritrukiste ja -väljaannete žanriline eripalgelisus.

Arhitektuuri sihtkapitalis oli taotluste koguarv eelmisel aastal suurem kui kahel eelneval aastal, samuti ka eraldatud toetuste summa (esimene seotud koroonakriisi taandumisega, teine maksulae-kumiste tõusuga). Kuigi võrreldes 2021. aastaga langes sihtkapitalis tegevustoetuste osakaal kogu jaotuste osas 10%, siis jätkuvalt on tegevustoetuste ning valdkondlike erialaliitude ürituste osakaal kogu sihtkapitali toetuste seas väga suur. Teatud määral vähendab see näiteks individuaalsete loometöö tegijate toetamise võimalusi, kuid paraku on antud tendentsi muutmine arhitektuuriväljal hetkel kujunenud kultuuri rahastamise mudeli raames praktiliselt võimatu. Ilma Kultuurkapitali toeta peaksid loomeliidud oma tegevusi niivõrd kokku tõmbama, et tugevalt kannataks nende ühiskondlik kandepind ja võimalus aktiivselt osaleda Eesti ruumikultuuri ja inimloodud keskkonda (arvates siia hulka ka disaini) puudutavates diskussioonides ning arendustegevustes. Viimaste aastate vaates tõstab sihtkapital eraldi esile Eesti Arhitektide Liidu tegevuse, mis on hästi silma paistnud erinevate teemadega tegelemisel, alates üksikobjektide kvaliteedi tagamisest arhitektuurikonkursside traditsiooni jätkamise kaudu kuni regionaalsete küsimuste ja ruumiameti ning riigiarhitekti positsiooni loomiseni.

2022. aastal arhitektuuri sihtkapitali toetuste jagamise üldist strateegiat ja korda oluliselt ei muudetud. Küll analüüsiti varasemalt eelmise aastaga võimalusi muuta erialaliitude tegevustoetuste kasutamine omavahel paremini võrreldavaks, millest tegevustoetuste suuruste määramisel juhinduda (üks konkreetseid moodsikuid on liikmete arv). Arutati erialaliitude esindajatega (Eesti Arhitektide Liit, Eesti Sisearhitektide Liit, Eesti Disainerite Liit, Eesti Maastikuarhitektide Liit) aasta tegevusplaanide selgemat lahti kirjutamist tegevustoetuste taotlemisel.

Arhitektuuriaasta suurürituseks oli järjekorras kuues Tallinna Arhitektuuri Biennaal (TAB) – „Söödav ehk Ainevahetuse arhitektuur“ (peakuraatorid Lydia Kallipoliti ja Areti Markopoulou; korraldaja Eesti Arhitektuurikeskus), mis toimus 7.-11. septembril. Avanädala jooksul toimunud erinevatel

üritustel (sh kahepäevane sümposion, kus peaesinejateks olid Princetoni Ülikooli professor Beatriz Colomina ja Šveitsi-Prantsuse arhitekt Philippe Rahm) osales ligi 3000 inimest. Eesti Arhitektuurimuuseumis toimunud biennaali peanäitust „Söödav“ külastas kuni 20. novembrini kokku 4160 inimest. Biennaaliga kaasnes eesti- ja inglisekeelne kataloog. Järgmine TAB toimub 2024. aastal.

Eesti Arhitektuurikeskus jätkas aina edukamaks ürituseks kujunevat Open House Tallinn sarja. Oktoobri nädalavahetusel külastas pealinna 30 arhitektuuriobjekti 6436 inimest, kes osalesid vabatahtlike poolt läbiviidud ekskursioonidel.

Disainivaldkonna iga-aastaseks suurürituseks oli järjekorras seitsmeteistkümmes Disainiöö, mis toimus 19.–25. septembril, keskseks toimumiskohaks tsaariaegne Balti Puuvillabrik (rahvasuus tuntud ka kui Sitsi vabrik), aga ka mujal Tallinnas. Peateema „Rohe-olemine: WTF?* *Way to the Future“ tegeles rohedisaini ja kestlikkuse teemaga. Toimus rahvusvaheline konverents, erinevad näitused ja üritused, disainiauhindade gala (toimub iga kahe aasta tagant) jne.

Eesti Arhitektuurimuuseumi 2022. aasta näitustest toob sihtkapital välja kolm. Näitus „Rutiin ja plahvatus. Siim. Kreis. Ausing“ (kuraator Triin Ojari), mis tugines tänaseks tegevuse lõpetanud arhitektuuristuudio Siim & Kreis arhiivile ning uuris, kuidas noored ja andekad arhitektid (Hanno Kreis, Andres Siim ja Kristel Ausing) turbulentsetel 1990. aastatel ja hiljem edukat arhitektuuribürood pidasid ja omanäolist arhitektuuri viljelesid. Küllastajaid oli 4522.

Eksperimentaalne ruumiinstallatsioon Rotermanni soolalao suures saalis oli Taavi Tulevi ja Ekke Västriku autorinäitus „Heli. Müra. Ruum“, mis kogemuspõhiselt uuris akustilise ja ruumilise keskkonna omavahelisi seoseid. Küllastajaid oli 3535.

Arhitektuurimuuseumi suvenäituseks oli laiale publikule suunatud „Linnapilt. Tallinna, Tartu ja Pärnu peatänavad“, mille koostajaks oli fotokolleksionäär ja fotoraamatute autor Aare Olander. Efektsete fotodega toodi vaatajani kolme Eesti linna kesksete tänavate ja väljakute muutumine viimase pooleteise sajandi jooksul – alates ajast, kui fotograafid jäädvustasid esimesed meieni jõudnud linnavaated.

Jätkus muuseumi traditsiooniliseks tegevuseks kujunenud ja populaarne ekskursioonisari Avatud Majad (toimus 7 eriprogrammiga ekskursiooni; kokku on alates programmi algusest 2014. aastal toimunud 74 unikaalset ringkäiku). Uue üritusena algas vestlussari „(H)Arutus“, mis võtab vaatluse alla ühiskonna päevakajalisi teemasid ruumikultuurist (monumendid, energiakriis jne).

Eesti ruumikultuuri iga-aastane suursündmus on arhitektuuripreemiate gala, kus jagatakse nii Kultuurkapitali kui ka erialaliitude aastapreemiaid. 28.01.2023 Tallinna Muusika- ja Balletikoolis (pälvib Kultuurkapitali sisearhitektuuri preemia) toimunud pidulikul auhinnatseremoonial vaadati tagasi möödunud aastale ja tunnustati parimaid. 2022. aasta Kultuurkapitali peapreemia pälvis Rakvere töö- ja tehnoloogiakeskus (arhitektuur: Joel Kopli, KUU arhitektid; sisearhitektuur: Kristel Jakobson, Haka Disain). Elutööpreemia pälvis teenekas maastikuarhitekt Kersti Lootus, kes on aastakümneid praktiseerinud kvaliteetset ruumiloomet, samal ajal ka tegelenud Eesti maastikuarhitektuuri ajaloo uurimisega. Ilmusid kataloogid „Eesti arhitektuuripreemiad 2022“ ja „Ruumipilt 2022“ (kajastab sisearhitektuuri). Film „Aasta arhitektuuripreemiad 2022“ esilinastus ETV s ja on järelvaadatav ERR-i voogedastuskanalil Jupiter. Info viimaste aastate nominentide ja laureaatide kohta on kokku kogutud kodulele <https://arhitektuuripreemiad.ee>.

Sihtkapital jätkas valdkonna perioodiliste ja jätkväljaannete toetamisega (ajakirjad Maja ja Ehituskunst, muinsuskaitse aastaraamat, arhitektuuriartiklite publitseerimine akadeemilistes väljaannetes Kunstiteaduslikke Uurimusi ja Baltic Journal of Art History).

Kuna koroonakriisist toibuv maailm oli 2022. aastal varasemaga võrreldes tunduvalt rohkem avatud, siis sihtkapitali ressursist üha suurem osa kulus vahepeal praktiliselt olematuks muutunud

valdkondade toetamisele: erialaprofessionaalide toetamine osalemiseks rahvusvahelistel üritustel, konverentsidel jne, ning tudengite õpetegevuse (õppimine kraadiõppes välismaal) ja praktilise toetamine (kaetud oli praktiliselt terve Eesti, lisaks välismaised sihtkohad nagu Helsingi, Stockholm, London, Milano, München, Viin, Portugal jt).

Kultuurkapitali arhitektuuri sihtkapitalile saadeti aasta esimeses pooles Eesti Disainikeskuse, Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseumi ja EKA disainiteaduskonna dekaani poolt ettepanek arhitektuuri sihtkapitali eesmärgi sõnastuse muutmiseks. Teemapüstitus sai alguse Eesti Disainerite Liidust. Ettepanekuga sooviti sõna „disain“ tugevamat esindatust raha jagamise korras ja pikemas perspektiivis kaaluda omaette disaini sihtkapitali loomist. Arhitektuuri sihtkapital kutsus kokku koosoleku, kuhu kaasati ka kirja algatajad, teiste (ruumi)erialaliitude, Kultuurkapitali, Kultuuriministeeriumi ja EKA esindajad.

3. mail toimunud koosolekul otsustati sõnastust siiski mitte muuta. Margus Allikmaa ei pidanud Kultuurkapitali seaduse muutmist selliseks tabuks, nagu seda on seni peetud, kuid leidis, et lähemana peaks teise suuna alt ja disaini valdkonna esindajad peaks ühe laua taha saama nii kultuurikui ka rahandusministri.

Kõige kiirema sammuna otsustati, et nii arhitektuuri sihtkapital kui ka kujutava ja rakenduskunsti sihtkapital sõnastavad omalt poolt, milliseid disainivaldkonna projekte võiks vastavate sihtkapitalide alt toetada. See annaks disainivaldkonnale selguse, kummale sihtkapitalile taotlused esitada. Jätkutegevustega liigutakse edasi 2023. aastal.

Sihtkapital teeb kokkuvõtte, et disainivaldkonna inimesed ei ole hetkel Eestis n-ö ühtsete eestkõneleajate taha koondunud. Valdakond on väga suur ja võrdlemisi killustunud. Arenguks oleks vaja eelkõige valdkonna enda inimeste suuremat panust. Üldiselt tundub, et eraldi disaini sihtkapital võiks valdkonna jaoks olla kõige selgem ja parem tulemus.

Eraldusotsuste statistika

	tk	Kokku eraldused summas	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Projektitoetused kokku	188	1 165 018	63,7%
sh projektitoetused juriidilistele isikutele	174	1 136 082	62,1%
sh projektitoetused eraisikutele	14	28 936	1,6%
Tegevustoetused (juriidilistele isikutele)	4	463 276	25,3%
Loometöötoetused (eraisikutele)	6	16 500	0,9%
Regulaarsed elutöötoetused (eraisikutele)	92	96 600	5,3%
Muud toetused (juubeli- ja matusetoetused)	40	20 200	1,1%
Stipendiumid (eraisikutele)	21	45 300	2,5%
Preemiad kokku	15	23 000	1,3%
sh preemiad eraisikutele	15	23 000	1,3%
sh preemiad juriidilistele isikutele	0	0	
KOKKU	366	1 829 894	

Suurimad toetuse saajad 2022. aastal

Saaja	Eraldused taotlejale kokku	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Eesti Arhitektide Liit	340 123	18,6%
Eesti Sisearhitektide Liit	198 142	10,8%
Eesti Arhitektuurikeskus MTÜ	145 000	7,9%
Eesti Kunstiakadeemia	137 505	7,5%
Eesti Disainerite Liit	133 504	7,3%
Eesti Arhitektuurimuuseum	121 978	6,7%
Arhitektuurikirjastus MTÜ	93 865	5,1%
Eesti Maastikuarhitektide Liit	65 428	3,6%
Disainiöö MTÜ	40 000	2,2%
Ruumiharidus MTÜ	36 000	2,0%
KOKKU	1 311 545	71,7%

Audiovisuaalse kunsti sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2021–2023

Kaarel Kuurmaa	esimees, sihtkapitali esindaja nõukogus
Katrin Kissa	aseesimees
Laura Liina Raud	
Marju Lepp	
Priit Tender	
Veiko Õunpuu	
Tiina Teras	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	586	5 885 391
Taotluste alusel tehtud eraldused	367	2 419 139
Sihtkapitali algatused	27	68 700
Regulaarsed elutöötoetused (väljamaksete arv aastas)	84	88 200
Nõukokku edasi saadetud taotlused	5	450 368

Audiovisuaalse kunsti sihtkapitali põhilised ülesanded pole muutunud – sarnaselt eelnevatele aastatele on ikka eesmärk toetada Eesti audiovisuaalmaastikku kogu tema mitmekesisuses. Sihtkapital on oluline partner ning rahastaja filmide ja filmitegijate toetamisel, alates stsenaariumist filmide arendamise kuni filmitootmiseni. Teine oluline samm on sihtkapitali tegevuses kinokultuuri lahutamatu osana ka publikuga tegelemine. Selleks toetame maailma kinokunsti rikkaliku mitmekesisuse jõudmist Eesti auditooriumini erinevate filmisündmuste ja kinode toetamise kaudu. Kolmandaks sambaks on otsene loojate toetamine, seda nii loomestipendiumide, filmitegijate koolituste, enesetäiendamise kui ka professionaalse silmaringi avardamise võimaluste toetamise kaudu.

Sihtkapitali olulisim raha jagamise korra muudatus puudutab fotokunsti, mis aastaid asus kahe sihtkapitali vahel ning tekitas segadust nii audiovisuaalse kui kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitalis, mis tüüpi toetus ja kelle haldusalasse täpselt jääb. Olukord, kus filmivaldkonna inimesed peavad tegema otsuseid, mis puudutavad peamiselt näituste korraldamist ja fotoalase kirjandustegevuse toetamist, leidis audiovisuaalse kunsti sihtkapital, et kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitalis on kindlasti kordi suurem pädevus fotokunsti alase tegevuse targa mõtestamise ja toetamise jaoks. Seal on inimesed, kes tunnevad maastikku, kuhu tänapäevane professionaalne fotokunst kuulub. Heas koostöös kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitaliga otsustati, et alates 2022. aasta II (maikuu) jaotusvoorst saavad fotokunsti projektid toetust kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitalist. Sihtkapitali ekspertidele on tehtud muudatus andnud kindluse, et otsustatakse täielikult arusaadavate toetuste üle teemades, milles seitsmeliikmelisel komisjonil on hästi kaetud pädevus.

Aasta ühiskondlikud märksõnad nagu sõda Ukrainas ning inflatsioon ei jätnud puutumata ka filmindust. Kui sõja mõjul külmutatud kultuurikoostöö Venemaaga puudutas mõningaid üksikuid filmiprojekte, siis inflatsioon puudutas kõiki. Niigi tugevalt alarahastatud filmide tootmises tõusid mitmed eelarvelised kulud jõuliselt mitukümmend protsenti. Sihtkapital otsustas suurendada tuntavalt kõikide filmiliikide- ja loometöötoetuste piirmäärasid, et omalt poolt veidigi leevendada ajale jalgu jäänud filmide tootmiseelarveid. Taotlejatele tähendab see valusaid valikuid, sest voores saab toetusi anda senisest veel vähematele ning laiapindsust koomale tõmmates. Aasta jooksul täpsustati ka erinevate taotluste juures nõutavaid lisasid.

Koroonapandeemia lõppemise järel on filmide tootmine saanud sisse uue hoo. Samuti on tagasi tõusuteel kinode ja festivalide külastamise numbrid. Seda küll mitte suurte hüpetega ja mitte 2019. aasta tasemele, aga vähemasti on inimesed leidnud tee tagasi kinosaalidesse. Kodumaistel filmidel oli erinevates filmiliikides kunstiliselt ühtlaselt hea aasta, sest paar-kolm tippu oli nii animatsioonil, dokumentalistikal kui mängufilmis, mis avaldus ka Kultuurkapitali aastapreemiatel. Rahvusvahelise edu mõttes oli aasta pigem kesine, aga Eesti filmide tootmise mahu juures oleks iga-aastane edu ka anomaalia. Pigem peaksimega vaatlema rahvusvahelist perspektiivi paari - kuni viieaastases perspektiivis.

Sihtkapitali rahastamise piiridest üle ääre ajanud suure mahuga projekti Pimedate Ööde Filmi-festivali osas tuli kauaoodatud suurenenud toetusotsus riigieelarvelistest vahenditest. See aitab leida aastast aastasse toimuvale kvaliteetsele suurüritusele kindlama toimimise ja toetamise viisi. Kuivõrd riigieelarvelise rahastuse uudis tuli aasta teises pooles, ei mõjutanud see veel sihtkapitali senist toetussummat. Teine suur aastast-aastasse sisuliselt tegevtoetusena toimiv projekt - Eesti Filmi Andmebaas -, vajaks samuti uuendatud toetamise ja tegutsemise kontseptsiooni. Seni on andmebaasi õnneks toetanud Kultuurkapitali suur nõukogu, aga ka selle toetuse jätkumisele ei saa kindel olla.

Jätakuvalt on väga keeruline probleem filmiõppe rahastamine. Haridus- ja Teadusministeeriumi alluvusse kuuluv Tallinna Ülikooli Balti filmi, meedia ja kunstide instituut on alarahastatud. Seal-se filmihariduse lõpetajad peaksid olema suutelised asuma täieõiguslikult filminduse valdkonda, aga kuna praktiliseks tegevuseks - filmide loomiseks - sisuliselt eelarve puudub, siis jäävad elementaarsed käsitööoskused koolis lihvimata. See on suur teema, mis vajab riiklikult valdkondade ja ministeeriumide ülest lahendust. Probleemi lahendamine väljub Kultuurikapitali vahendite võimekusest, kuigi omalt poolt aitame nii palju kui võimalik. Sihtkapital otsustas, et edaspidi saadetakse üks sihtkapitali liige Eesti Filmi Instituudi lühifilmide vooru ekspertkomisjoni, et teha lühifilmide osas ühised otsused. See ei lahenda küll koolifilmide probleemi, aga on siiski oluline lävepakk järgmiste täispikkade mängufilmide loojate põlvkonna kasvatamisel ja mis seal salata, mõnel juhul ka kogenumatel tegijatel käe soojas hoidmiseks. Samamoodi taastati lühifilmidega mõneks aastaks soikunud koostöö EFI-ga eksperimentaalfilmide rahastamise osas, et sihtkapitali esindaja osaleks ühiskomisjonis ning rahastusotsused oleksid ühised. See annab filmiprojektidele tugevama kindluse projekti tootmise osas ning jätab filmi loojatele ära kurnava ja tihti mitmeaastase tootmistoetuste taotlemise ringi ning vähendab veidi ka sihtkapitali teiste liikmete kvartaalset töökoormust.

Uuenenud sihtkapitali komisjon (eelmisest jätkas üks inimene) töötas end aasta jooksul kenasti sisse ja saavutas väga hea koostöörütmi. Samuti oli sihtkapitalil suurepärase ühistöö Kultuurkapitali tegevmeeskonna töötajatega.

Eraldusotsuste statistika

	tk	Kokku eraldused summas	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Projektitoetused kokku	285	2 114 859	77,9%
sh projektitoetused juriidilistele isikutele	253	2 230 129	82,1%
sh projektitoetused eraisikutele	46	23 490	0,9%
Tegevustoetused (juriidilistele isikutele)	14	138 760	5,1%
Loometöötöetused (eraisikutele)	7	14 800	0,5%
Regulaarsed elutöötöetused (eraisikutele)	84	88 200	3,2%
Muud toetused (juubeli-, ühekordsed elutöötöetused ja matuseetused)	84	32 880	1,2%
Stipendiumid (eraisikutele)	46	154 540	5,7%
Preemiad kokku	9	32 000	1,2%
sh preemiad eraisikutele	9	32 000	1,2%
sh preemiad juriidilistele isikutele	0	0	
KOKKU	534	2 714 799	

Suurimad toetuse saajad 2022. aastal

Saaja	Eraldused taotlejale kokku	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Allfilm OÜ	221 800	8,2%
Filmivabrik OÜ	124 550	4,6%
Nafta Films OÜ	90 000	3,3%
Nukufilm OÜ	91 830	3,4%
A Film Eesti OÜ	84 150	3,1%
Homeless Bob Production OÜ	81 100	3,0%
Amrion OÜ	80 600	3,0%
Eesti Kinoliit	52 000	1,9%
Tallinfilm OÜ	42 500	1,6%
Tallifornia SPV5 Tupacback OÜ	40 000	1,5%
KOKKU	908 530	33,5%

Helikunsti sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2021–2023

Marje Lohuaru	esimees, sihtkapitali esindaja nõukogus
Tiia Teder	aseesimees
Peedu Kass	
Anu Kivilo	
Ave Tölpt	
Andres Kaljuste	
Märt-Matis Lill	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	2104	6 836 006
Taotluste alusel tehtud eraldused	1482	2 624 951
Sihtkapitali algatused	52	112 800
Regulaarsed elutöötoetused (väljamaksete arv aastas)	120	120 000
Nõukokku edasi saadetud taotlused	7	250 800

Helikunsti sihtkapitali tegevuse eesmärgiks on professionaalse muusikakultuuri edendamine ja säilitamine. Sihtkapitalil on laialdane toetuste skeem, mis katab valdkonna suurüritusi ja regionaalseid muusikasündmusi, esindusorganisatsioonide tegevust, loovisikute toetusi, muusikahariduse arendusprojekte, õppestipendiume ning erinevaid uusi algatusi.

Sihtkapitalile on olnud oluline ebakindlas majanduslikus olukorras stabiilsuse säilitamine. Eriti puudutab see suurüritusi, kus rahvusvahelised lepingulised kohustused on partneritega juba eelnevalt sõlmitud. Sihtkapitali hinnangul said püstitatud eesmärgid väga hästi täidetud ning suurüritused toimusid edukalt. Sihtkapital peab oluliseks, et valdkonna suurüritustel, festivalidel ja kohaliku tasandi muusikaüritustel on stabiilne toetus, ja et jätkuvalt toetatakse meie muusikute tegevusi välismaal (konverentsid, loomelaagrid, festivalid vm). See toob kasu valdkonnale ja valdkonna esindajatele laiemalt.

Eesti muusikal ja muusikutel on rahvusvaheliselt erakordselt kõrge maine. Helikunsti valdkond on viimasel kümnendil läbinud ulatusliku arengu. Žanrite laienemine ja integreerimine on muutnud valdkonna olulist sisemist struktuuri, tuues kaasa dünaamilise arengu nii valdkonna sees kui ka interdistsiplinaarselt. Ekstensiivse žanrite laienemise ja diferentseerimise tingimustes on taotluste arv kasvutrendis. Samal ajal saab helikunsti sihtkapital rahuldada vaid 39% taotlustest ja sedagi osaliselt.

Uutest algatustest toob sihtkapital esile instrumentaalansamblite residentuuriprogrammi, mis on käivitunud edukalt. Sihtkapital peab oluliseks, et viimase kahe residentuuriaasta jooksul on keelpillikvartett M4GNET esindanud meid arvukatel festivalidel nii Eestis kui ka välismaal. Eesti heliloojate uudisloomingu ettekandmisel on kvartetil märkimisväärne osa, näiteks 2023. aasta EMP programmis oli neil neli esiettekannet, ansambli rahvusvaheline tegevus on olnud märgatav. Aasta lõpus avas helikunsti sihtkapital instrumentaalansamblitele uue vooru kandideerimiseks ning edaspidi laieneb residentuuriprogramm erinevates žanrites tegutsevatele ansamblitele.

Sihtkapitali teeb murelikuks, et seoses muudatustega nõukogu rahastuskeemis on nõukogul edaspidi vähem raha jagamiseks ja on tekkinud risk valdkondlike ja ikooniliste suursündmuste

jätksuutlikkusele, nagu näiteks Pärdi päevad, Eesti Muusika Päevad, Järvi festival, Jazzkaar, Viljandi Pärimusmuusika festival.

Valkonnale on väga suur mõju helikunsti sihtkapitali haridusprogrammidel, mis toetavad süsteemse ja mitmekülgse muusikahariduse arendamist. Kultuurkapitali toetustel on olnud oluline mõju uue põlvkonna rahvusvahelise läbilöögivõimega Eesti muusikute esilekerkimises – Marcel Johannes Kits, Hans Christian Aavik, Sten Heinoja, Alisson Kruusmaa.

Helikunsti sihtkapitali muusikahariduse programm pakub õppestipendiume üliõpilastele õpinguteks välismaal ja Eestis, toetusi noortele muusikutele osalemiseks konkurssidel ja meistrikursustel, stipendiume muusikapedagoogidele.

Eraldusotsuste statistika

	tk	Kokku eraldused summas	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Projektitoetused kokku	1 007	1 747 521	61,2%
sh projektitoetused juriidilistele isikutele	794	1 570 649	55,0%
sh projektitoetused eraisikutele	213	176 872	6,2%
Tegevustoetused (juriidilistele isikutele)	33	202 960	7,1%
Loometöötoetused (eraisikutele)	30	45 900	1,6%
Regulaarsed elutöötoetused (eraisikutele)	120	120 000	4,2%
Muud toetused (juubeli- ja matusetootused)	35	24 420	0,9%
Stipendiumid (eraisikutele)	397	627 950	22,0%
Preemiad kokku	37	89 000	3,1%
sh preemiad eraisikutele	37	89 000	3,1%
sh preemiad juriidilistele isikutele	0	0	
KOKKU	1 659	2 857 751	

Suurimad toetuse saajad 2022. aastal

Saaja	Eraldused taotlejale kokku	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Eesti Jazzliit	86 300	3,0%
Eesti Heliloojate Liit	67 200	2,4%
Eesti Muusikanõukogu	51 300	1,8%
Eesti Interpreetide Liit	50 500	1,8%
Jazzkaare Sõprade Ühing MTÜ	43 850	1,5%
Muusikute Täiendõppe Keskus MTÜ	37 500	1,3%
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	35 900	1,3%
Tallinna Muusika- ja Balletikool	35 034	1,2%
Eesti Muusikafond SA	35 000	1,2%
Eesti Interpreetide Kontserdid SA	33 000	1,2%
KOKKU	475 584	16,6%

Näitekunsti sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2021–2023

Liisi Aibel	esimees
Oksana Tralla	aseesimees
Jaak Allik	sihtkapitali esindaja nõukogus
Ene-Liis Semper	
Inga Vares	
Priit Volmer	
Gert Raudsep	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	850	5 869 449
Taotluste alusel tehtud eraldused	597	2 480 610
Sihtkapitali algatused	31	54 500
Regulaarsed elutöötoetused (väljamaksete arv aastas)	112	117 600
Nõukokku edasi saadetud taotlused	6	168 675

2022. aastal oli näitekunsti sihtkapitali fookuses otsinguliste lavastuste jm loominguliste projektide ja enesetäiendamiseks mõeldud välissõitude toetamine ning erialaorganisatsioonide tegevustöetuste tõstmine. Üheks jooksvaks püüdluseks, mis 2022. aastal ei realiseerunud, oli tõsta lavastusprojektide toetussummasid sellisel määral, et loomemeeskonna liikmete netopalk võrreldes varasemaga suureneks. Eriti põletavaks muutus toetuste summa tõstmise vajadus elukalliduse hüppelise tõusu valguses, kuid kuna ka taotluse arv pidevalt kasvas, siis vahendeid selleks ei jagunud.

Kõige olulisem muudatus sihtkapitali raha jagamise korras oli otsus, et toetuse saajad kohustuvad alates 2022. aasta I jaotusvoorst lavastusprojektis osalejate töötasud välja maksma lepingute või arvete alusel, mis sisaldavad tööjõumakse. Sellega ühes kaotas näitekunsti sihtkapital ära töötasude avalikud piirmäärad. Muudatuse eesmärgiks oli tagada näitekunsti valdkonnas tegutsevatele loovisikutele sotsiaalsed garantiid ning anda suurem vabadus ja vastutus loojatele, teatritele ning produtsentidele. Lisaks on tänu antud muudatusele võimalik töötasusid ning produktsioonikulusid vastavalt lavastuse tehnilisele keerukusele, loomingulise meeskonna tööpanusele ja -koormusele tööprotsessi käigus reguleerida. Töötasu maksmise kohustusega paralleelselt lõi näitekunsti sihtkapital uue loometöötoetuse, mida saab taotleda konkreetse loomingulise projekti suuremahuliseks ja/või spetsiifiliseks ettevalmistamiseks. Loometöötoetus on mõeldud selleks, et toetada loojaid prooviprotsessile eelneval süvenemisperioodil. Loometöötoetust saavad taotleda füüsilised isikud iseendale ning produtsendid ei tohi arvestada eraldatud loometöötoetust töötasuna prooviprotsessis osalemise eest.

Eraldi toob sihtkapital välja Kultuuriministeeriumi tellitud uuringu „Loometöö tasustamine Eestis ja loomepalkade mõju hindamine“ (Civitta Eesti AS) lõpparuande, mis ilmus 2023. aasta märtsis ning kus sedastatakse, et: „Fookusrühmas osalenud loovisikute ning kultuurikorraldajate hinnangul on tingimused viimaste aastatega paranenud. Kultuurkapitali tingimustesse lisatud paindlikkus annab võimaluse lavastajatele maksta tasu vastavalt teatri enda hinnangule. See tähendab, et kui mingil põhjusel tunneb teater, et konkreetse lavastaja tasu võiks olla miinimumist suurem, on Kultuurkapitali toetusest seda praegu võimalik maksta.“ Sellest järeldeb sihtkapital, et antud muudatus näitekunsti sihtkapitali raha jagamise korras on valdkonna poolt positiivselt vastu võetud.

Eriti märkimisväärseks peab sihtkapital seda, et Eesti teatriauhindade jagamisel 2022. aasta loomingu eest oli lavastajaauhinna kategoorias viiest nomineeritud lavastusest kolm (Jarmo Reha „Divide et Impera“, Juhan Ulfsaki „Melanhoolia“, Ene-Liis Semperi, Tiit Ojasoo ja Giacomo Veronesi „72 päeva“) ja sh ka laureaat (Juhan Ulfsaki „Melanhoolia“) sündinud näitekunsti sihtkapitali toetusel.

Valdkonnale olulisemateks suursündmusteks, mida näitekunsti sihtkapital 2022. aastal toetas ja mis olid valdkonnas mõjukaimad, toob sihtkapital välja Baltoscandali ja DRAAMA festivali. Mõlema festivali puhul tõi kriitika korduvalt esile erakordselt õnnestunud programmivalikut ning festivaliaegseid lisategevusi, mis festivalid kunstiliseks tervikuks vormisid.

Eraldusotsuste statistika

	tk	Kokku eraldused summas	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Projektitoetused kokku	356	1 998 491	75,3%
sh projektitoetused juriidilistele isikutele	236	1 915 597	72,2%
sh projektitoetused eraisikutele	120	82 894	3,1%
Tegevustoetused (juriidilistele isikutele)	14	225 460	8,5%
Loometöötöetused (eraisikutele)	70	89 400	3,4%
Regulaarsed elutöötöetused (eraisikutele)	112	117 600	4,4%
Muud toetused (juubeli- ja matusetöetused)	63	35 940	1,4%
Stipendiumid	97	136 819	5,2%
Preemiad kokku	30	49 000	1,8%
sh preemiad eraisikutele	30	49 000	1,8%
sh preemiad juriidilistele isikutele	0	0	
KOKKU	742	2 652 710	

Suurimad toetuse saajad 2022. aastal

Saaja	Eraldused taotlejale kokku	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Eesti Teatriliit	183 690	6,9%
Teine Tants MTÜ	146 042	5,5%
Vaba Lava SA	109 900	4,1%
Uus Teater MTÜ	99 428	3,7%
Sõltumatu Tantsu Ühendus	77 828	2,9%
Lavastuskoda OÜ	57 250	2,2%
Paide Muusika- ja Teatrimaja	54 519	2,1%
Interaktiivne Üksus MTÜ	52 823	2,0%
VAT Teater MTÜ	52 571	2,0%
Eesti Näitlejate Liit	48 000	1,8%
KOKKU	882 051	33,3%

Rahvakultuuri sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2021–2023

Marju Kõivupuu	esimees
Liina Veskimägi-Illiste	aseesimees
Jorma Sarv	sihtkapitali esindaja nõukogus
Piret Voolaid	
Raul Talmar	
Tarmo Kivisilla	
Tiina Tegelman	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	1718	5 254 168
Taotluste alusel tehtud eraldused	1131	2 391 608
Sihtkapitali algatused	10	94 300
Regulaarsed elutöötoetused (väljamaksete arv aastas)	127	133 400
Nõukokku edasi saadetud taotlused	6	157 129

2022. aastal rahvakultuuri sihtkapitali raha jaotamise põhimõtted ei ole võrreldes eelmise aastaga oluliselt muutunud: sihtkapital on püüdnud tagada võrdselt kõigi alamvaldkondade jaoks oluliste üleriigilise tähtsusega projektide rahastamise.

Rahvakultuuri sihtkapitali taotlejate ring on väga lai, ulatudes pärimus- ja koorimuusikast harrastusteatrieni, rahvuslikust käsitööst raamatukogude ja rahvusteaduste toetamiseni; samuti toetatakse muuseumides näituste korraldamist, festivale, rahvakultuuri valdkonna õppelaagreid jms. Taotlejate puhul on eelistatud loetletud alamvaldkondade kõrgetasemelisi taotlusi, mis loovad Eesti (rahva)kultuurimaastikul uusi väärtusi või aitavad senisest paremini toimida traditsioonilistel üritustel (laulu- ja tantsupeod, pärimusmuusikafestivalid, erinevad meistrikursused ja õppelaagrid). Rahvakultuuri sihtkapitali püüab maksimaalselt toetada Eesti (rahva)kultuuri igakülgset edendamist.

Probleemne on, et rahvakultuuri sihtkapitalil napib vahendeid koori- ja teiste muusika- või folkloorikollektiivide välislahetusega seotud kulutuste katmiseks (kontserdid rahvusvahelistel festivalidel), suudetakse kuigivõrd toetada vaid konkurssidel osalemist või Eesti esindamist oma valdkonna rahvusvahelistel tippsündmustel. Ideaalis oleks Eesti kultuuri igakülgne tutvustamine rahvusvahelisel tasandil hädavajalik. Samuti kajastub rahvakultuuri sihtkapitali taotlustes rahvusteaduste alarahastus – konverentside ja eestikeelsete teadustrükiste rahastamine ei peaks käima nii suures mahus rahvakultuuri sihtkapitali kaudu, aga paraku on seis selline, nagu see hetkel on.

Rahvakultuuri sihtkapitalil ei ole ühest fokuseeritud valdkonda ja seepärast on keeruline tõsta esile üht või teist alamvaldkonda. Kindlasti on rahvakultuuri valdkonnas laiemalt väga suur mõju üleriigilistel tippsündmustel, nagu näiteks laulu- ja tantsupeod (teematantsupeod; meeste- ja naiste tantsupidu; UmaPido võrukeelse laulupeona ja koos sellega ka rahvuslik käsitöö – kvaliteetsete rahvarõivakomplektide valmistamine), Viljandi pärimusmuusika festival koos festivaliga kaasnevate sõsar-folgiüritustega (Eesti Etno, vabariigi pillimees); Võru pärimustantsu festival ja Teppo-nimeline lõõtspillide võistumängimine; Mardilaat; suurimate rahvusmuuseumide näitused; harrastusteatri tippsündmused; eestikeelse (populaar)teaduse publitseerimine; rahvakultuuriga seotud huviharidus, koorikonkurssidest osavõtt; alamvaldkondade tipptegijate tunnustamine (erinevad preemiad) jne.

Rahvakultuuri sihtkapitali rahaline koormus on suhteliselt suur ning kõige keerulisem on teha igakülgset kaalutletud ja põhjendatud valikud, milliseid projekte toetada ja milliseid mitte. Probleemina nähakse maakondlike ekspertgruppide suhteliselt vähest kaasatust või vähest koostööd maakondlike/kohalike taotluste rahastamisel. Rahvakultuuri sihtkapital ei pea põhjendatuks, et maakondlike projektide puhul, mille mõju on kitsalt kohalik (kohaliku kooli laulupäev või pärimuslaager), taotletakse toetust sihtkapitalilt. Samuti on mõningaseks probleemiks nn püsitaotlejad, kellel on kujunenud isiklik, kuid paraku põhjendamatu veendumus, et sihtkapitalil on kohustus alati kõiki nende esitatud taotlusi küsitud mahus rahastada. Eraldi regulaarset koolitamist vajaksid Ida-Virumaa (vene emakeelega) taotlejad – sellest piirkonnast esitatud taotlused on keskmisest nõrgemad, mis taotlejatele (kuid ka piirkonna kultuurikollektiividele) võib jätta eksliku mulje, et rahvakultuuri sihtkapital neid miskipärast tõrjub.

Eraldusotsuste statistika

	tk	Kokku eraldused summas	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Projektitoetused kokku	966	1 983 168	76,3%
sh projektitoetused juriidilistele isikutele	917	1 940 762	74,7%
sh projektitoetused eraisikutele	49	42 406	1,6%
Tegevustoetused (juriidilistele isikutele)	14	174 200	6,7%
Loometöötöetused (eraisikutele)	15	32 100	1,2%
Regulaarsed elutöötöetused (eraisikutele)	127	133 400	5,1%
Muud toetused (juubeli-, elutöö-, ravimi- ja matusetöötöetused)	62	44 200	1,7%
Stipendiumid (eraisikutele)	43	59 290	2,3%
Preemiad kokku	179	172 000	6,6%
sh preemiad eraisikutele	158	142 434	5,5%
sh preemiad juriidilistele isikutele	21	29 566	1,1%
KOKKU	1 406	2 598 358	

Suurimad toetuse saajad 2022. aastal

Saaja	Eraldused taotlejale kokku	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Eesti Folkloorinõukogu	68 254	2,6%
Eesti Kooriühing	67 800	2,6%
Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit	64 770	2,5%
Tartu Ülikool	64 300	2,5%
Eesti Meestelaulu Selts	56 420	2,2%
Eesti Pärimusmuusika Keskus MTÜ	52 100	2,0%
Eesti Kirjandusmuuseum	46 040	1,8%
Eesti Tantsuagentuur SA	42 900	1,7%
Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts	41 471	1,6%
Eesti Rahva Muuseum	39 500	1,5%
KOKKU	543 555	20,9%

Kehakultuuri ja spordi sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2021–2023

Priit Ilver	esimees
Maarja Värvi	aseesimees
Peeter Lusmägi	sihtkapitali esindaja nõukogus
Anna Levandi	
Aivo Normak	
Raido Mägi	
Helen Mast	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	1590	8 445 184
Taotluste alusel tehtud eraldused	987	2 419 345
Sihtkapitali algatused	17	27 000
Regulaarsed elutöötoetused (väljamaksete arv aastas)	120	104 530
Nõukokku edasi saadetud taotlused	2	162 480

2022. aastal jätkas kehakultuuri ja spordi sihtkapital varasemalt välja kujunenud põhimõtete järgimist. Raha jagamise korras viidi sisse muudatus, millega tõsteti regulaarne elutöötoetus 1200 euroni kvartalis. Sihtkapitali käsutuses olevate vahendite hulk kasvas võrreldes 2021. aastaga 9,3% 2,369 miljonilt eurolt 2,5 miljonile eurole.

Prioriteetideks oli jätkuvalt rahvaspordi ja teiste üleriigiliste projektide toetamine eesmärgiga laiendada spordi- ja liikumisharrastust. Nimetatud valdkondadele eraldatud toetuste osakaal kõikide eralduste mahust oli 25%. Lisaks panustati olulisel määral ka võistluste korraldamisse ning saavutussportlaste treening- ja võistlustoetustesse, kõikide eralduste mahust vastavalt 9,8% ja 11,3%.

Jätkuvalt oli suurima osakaaluga meetme maht sihtkapitalis spordiorganisatsioonide aastaprojektid, mille toetussummad otsustatakse iga aasta 4. jaotuses ning mille osakaal kogu eelarvest oli 33%. Aastaprojektide toetuste mahtu hoidis sihtkapital püstitatud eesmärkide piires. Võrreldes 2021. aastaga vähenes aastaprojektide osakaal 2022. aastal 2%. Kokkuvõtvalt nimetatud toetuste kategooriates ja ka kõigis teistes kategooriates märkimisväärseid propotsioonide muutusi võrreldes varasemate aastatega ei olnud.

Kui aastatel 2020 ja 2021 mõjutas spordisündmuste korraldamist, võistlustel osalemist ja sporditegevust kõige üldisemalt üle maailma levinud koroonaviirus, siis 2022. aasta jooksul olukord stabiliseerus ja edasi lükatud või ära jäänud võistlusi oli oluliselt vähem. Koroonapandeemia ajal tõusis uueks trendiks virtuaalsete sündmuste korraldamine. 2022. aasta näitas, et inimeste huvi virtuaalsete sündmuste järele on püsiv ja aina enam ürituste korraldajaid on lisanud virtuaalsed sündmused oma tegevuse põhiprogrammi.

Sihtkapitali liikmed külastasid või olid kaudselt seotud mitmete toimunud spordisündmustega. Seega paljude toetust saanud projektidega on sihtkapitali liikmed väga hästi kursis. Suurimad neist on erinevad Eestis toimuvad rahvusvahelised tiitlivõistlused.

Kehakultuuri ja spordi sihtkapitali töö on hästi korraldatud. Efektiivse töö alus on pühendumine ning eri tasandite ja valdkondade ekspertide – tippsport, liikumisharrastus, maakondlik sport, kompetents võistluste korraldamisest jne – esindatus sihtkapitali koosseisus.

Erinevalt teistest sihtkapitalidest toimus varasemalt kehakultuuri ja spordi sihtkapitali koosseisu kinnitamine aasta esimeses kvartalis. Teiste sihtkapitalide koosseisud kinnitatakse kolmandas kvartalis. 2022. aastal toimus sihtkapitali koosseisu volituste ühtlustamine ja edaspidi toimub ka kehakultuuri ja spordi sihtkapitali koosseisu kinnitamine aasta kolmandas kvartalis.

Eraldusotsuste statistika

	tk	Kokku eraldused summas	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Projektitoetused kokku	707	2 201 545	66,3%
sh projektitoetused juriidilistele isikutele	683	2 187 085	65,9%
sh projektitoetused eraisikutele	24	14 460	0,4%
Tegevustoetused (juriidilistele isikutele)	42	791 000	23,8%
Loometöötoetused (eraisikutele)	1	2 000	0,1%
Regulaarsed elutöötoetused (eraisikutele)	120	104 530	3,1%
Muud toetused (juubeli-, elutöö- ja matusetootused)	122	53 200	1,6%
Stipendiumid (eraisikutele)	176	139 100	4,2%
Preemiad kokku	15	29 500	0,9%
sh preemiad eraisikutele	14	26 500	0,8%
sh preemiad juriidilistele isikutele	1	3 000	0,1%
KOKKU	1 183	3 320 875	

Suurimad toetuse saajad 2022. aastal

Saaja	Eraldused taotlejale kokku	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Eesti Kergejõustikuliit	89 500	2,7%
Eesti Korvpalliliit	62 500	1,9%
Eesti Käsipalliliit	45 500	1,4%
Eesti Suusaliit	82 000	2,5%
Eesti Ujumisliit	48 000	1,4%
Eesti Uisuliit	48 000	1,4%
Eesti Veemoto Liit	32 400	1,0%
Eesti Vehklemisliit	50 000	1,5%
Eesti Jalgratturite Liit	49 000	1,5%
Eesti Ratsaspordi Liit	30 500	0,9%
KOKKU	537 400	16,2%

Tõlkeprogrammide tegevus

Kultuurkapitalil on kolm tõlkeprogrammi, mille eksperdikomisjonid kinnitab Kultuurkapitali nõukogu.

Kultuurkapitali tõlkeprogrammidele esitati 2022. aastal taotlusi 1,6 miljoni euro ulatuses ja eraldusi tehti 1,3 miljoni euro ulatuses.

Traducta

Komisjoni koosseis 2020–2022

Ilvi Liive-Roosipuu esimees

Heidi Aadma

Tiit Aleksejev

Mart Meri

Ulla Saar

Triin Soone

Traducta komisjoni eelarve on püsinud muutumatuna aastast 2020. Komisjonil on toetusteks jagada nõukogu poolt 185 000 eurot, millele lisandub ühekordne eraannetus Norsk Pengepung. Viimane on mõeldud toetama eesti kirjanduse tõlkeid skandinaavia keeltesse ja sellest oli 2022. aasta lõpuks alles 87 777 eurot.

Traducta komisjoni arvates on väike eelarve tõsiseks probleemiks ning summa tõstmine on hädavajalik. Näiteks kui toetust taotletakse väärrika eesti kirjandusteose tõlkimiseks ja Traducta nõukogu ei saa rahapuudusel taotlejat toetada, kaotab Eesti võimaluse edaspidi eitava vastuse saanud väliskirjastusega koostööd teha – konkurents kirjastamisturul on väga tihe ja väliskirjastaja pöörab edaspidi oma pilgu mujale – Soome, Saksamaa jt poole.

Kultuurkapitali nõukogu 2022. a novembri koosolekul tegi Traducta komisjoni esimees Ilvi Liive-Roosipuu nõukogule ettepaneku suurendada Traducta programmi rahastust seniselt 185 000 eurot aastas 260 000 euroni aastas. Nõukogu leidis, et programmidele eraldatavaid summasid ei ole võimalik suurendada, kuid ollakse valmis kaaluma programmidele lisarahastuse eraldamist, et toetada projekte, mida komisjonid peavad väga oluliseks, kuid milleks kinnitatud eelarvest vahendeid ei jätku.

2022. aastal Traducta komisjoni prioriteetid muutmist ei vajanud. Komisjoni üks prioriteete on olnud maksta tõlketoetust täismahus ehk vastavalt taotluses küsitud (põhjendatud) summale. Traducta tõlkekomisjoni toetuste jagamise strateegia lähtub endiselt eesmärgist toetada eesti kirjanduse kõrgetasemelisi tõlkeid. Uute, esmakordselt toetust taotlevate tõlkijate puhul tellib komisjon tõlkele eksperthinnangu. Jätkuvalt on komisjoni strateegiaks otsetõlgete toetamine, erandeid teha üksnes juhul, kui otsetõlke võimalus puudub.

2022. aastal tegi rõõmu, et toimus üks oluline muutus eesti kirjanduse tõlkimise maastikul – kasvas tõlgete hulk saksa keelde. Rõõmustav on ka see, et eesti kirjanduse tõlkijate hulka on lisandunud mitmeid noori andekaid tõlkijaid.

Traducta komisjoni töö sujub suurepäraselt ja üksmeeles, tegemist on kogunud ja asjatundlike ekspertidega. Komisjoniliikmed on seisukohal, et raha eesti kirjanduse tõlkimise toetamiseks peaks olema oluliselt rohkem.

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi, sh	111	291 228
loometöötoetuse taotlused	58	161 247
teose väljaandmise toetuse taotlused	53	129 980
Taotluste alusel tehtud eraldused, sh	92	191 087
Norsk Pengepung		0
Taotluste alusel tehtud eraldused kokku, sh	92	191 087
Tõlketoetused, sh	48	115 410
Norsk Pengepung		0
Väljaandmistoetused, sh	44	75 677
Norsk Pengepung		0

Hieronymus

Komisjoni koosseis

Triinu Tamm

Anne Lill

Rein Raud

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	24	129 200
Taotluste alusel tehtud eraldused	17	61 325

Hieronymuse programmi eesmärk on toetada oluliste maailmaklassikasse kuuluvate teoste eesti keelde tõlkimist, rõhuasetusega vanemal ilukirjandusel, mille koht kirjanduskaanonis on kindel, kuid mis on jäänud eesti lugejale seni tõlkes kättesaamatuks. Komisjon järgib eesmärki avardada eesti lugeja igakülgset maailmapilti ja kultuuritunnetust, täiendades varasemalt puuduvat lugemisvara. Toetuste määramisel jälgitakse lisaks teose olulisusele tasakaalu eri perioodidel ja kultuuriruumides loodud teoste väljaandmisel.

2022. aastal ilmus Hieronymuse sarjas kaheksa kaalukat teost (täisandmetega nimekiri vt allpool). Vanematest tekstidest tuleks kindlasti ära märkida Vana-India jutukogumik „Vikramārka elukäik ehk Lövitrooni 32 juttu“, samuti on äärmiselt oluline, et viimaks on eesti keeles ilmunud 18. sajandi kirjanduse tippteos Laurence Sterne'i „Tristram Shandy elu ja arvamused“ ja samast ajast ka Xavier de Maistre'i omanäoline, tänaseks kultustekstiks saanud „Reis ümber oma toa. Öine retk ümber oma toa“. 20. sajandi kullafondist ilmus Marcel Prousti „Õitsvate neidude varjus“, järje sai ka John Dos Passose triloogia, millest on ilmunud järgmine osa: „USA triloogia II: 1919“. Täiendust sai ka pärsia päritolu maailmakirjanduse suurkuju Sadeq Hedayati looming jutukogumiku „Lunastust lootes“ näol ja Austria vaieldamatu moodsa klassiku Thomas Bernhardi looming teosega „Met-saraiumine“. Esimest korda jõudis eesti keelde romaan ühelt väljapaistvamalt 20. sajandi poola proosakirjanikult Stefan Žeromskilt.

Kui vaadata 2022. aasta tõlkeilukirjanduse statistikat, on näha, et klassikalise ilukirjanduse osakaal välja antavate raamatute lõikes, eriti varasema klassikalise ilukirjanduse osas on üsna väike, kui mõned üksikud erandid välja arvata, siis ilmusidki maailmakirjanduse olulisemad teosed nimelt Hieronymuse sarjas. Samuti võib välja tuua, et kui üldpilt erinevate keelte osas on pigem üksluine (69% ilukirjandusteoseid tõlgiti 2022. aastal inglise keelest), siis ka selles osas pakkus Hieronymuse sari head vaheldust. Läbi aastate on sarjas ilmunud tõlkeid 15 eri keelest, muu hulgas näiteks muinaspõhja, klassikalisest hiina ja jaapani keelest. Eelmisel aastal ilmusid tõlked saksa, inglise, prantsuse, poola, pärsia ja sanskriti keelest.

2022. aastal lisandus avaldamisnimekirja mitmeid väga olulisi teoseid, mis täidavad tulevikus seniseid tõlkelünki. Alates Vana-Islandi saagadest kuni 20. sajandi jaapani ja norra klassikuteni. (täisnimekiri vt allpool).

Hieronymuse sari on kirjanduspildil jätkuvalt hästi nähtav, sarja raamatud on leidnud arvustamist ja äramärkimist Eesti Kultuurkapitali aastaauhindade ilukirjandusliku tõlke kategoorias: nomineeriti Hendrik Lindepuu tõlgitud Stefan Žeromski „Õhus on kevadet“ ja Anti Saare tõlgitud Marcel Prousti „Õitsvate neidude varjus“.

2022. a lõpus ilmus ajalehes Sirp Heli Alliku koostatud ülevaade „Väikesed imed. Hieronymuse tõlkeprogrammis 2021. a valminud raamatutest“ (<https://sirp.ee/s1-artiklid/c7-kirjandus/vaikessed-imed/>).

2023. a alguses ilmus kahes järjestikus Sirbis Jan Kausi poolt koostatud ülevaade 2022. aastal ilmutud sarja raamatutest: „Tubane ümbermaailmareis kaheksa reisikaaslasega I” (<https://www.sirp.ee/s1-artiklid/c7-kirjandus/tubane-umbermaailmareis-kaheksa-reisikaaslasega>) ja „Tubane ümbermaailmareis kaheksa reisikaaslasega II”, Sirp 17.02.2023 (<https://sirp.ee/s1-artiklid/c7-kirjandus/tubane-umbermaailmareis-kaheksa-reisikaaslasega-ii/>)

Hieronymuse sarja avaldamise nimekirja lisandus 2022. aastal 8 teost (lisandumise järjekorras):

- 1) **Fernando Pessoa „Rahutuse raamat”** (Livro do desassossego), tõlkija Indrek Koff, kirjastaja Postimehe Kirjastus
- 2) **Natsume Sōseki „Mina olen kass”** (Wagahai wa neko de aru), tõlkija Maret Nukke, kirjastaja Tänapäev
- 3) **Mark Twaini „Võhikud Metsikus Läänes”** (Roughing It), tõlkija Piret Lemetti, kirjastaja Eesti Raamat
- 4) **John Dos Passose „USA triloogia III: Suured rahad”** (The Big Money), tõlkija Olavi Teppan, kirjastaja Koolibri
- 5) **Vana-Islandi saagad: „Bárdr Lumemäejumala saaga”, „Tapja-Glúmri saaga” ja „Gísli vadakupoja saaga”,** tõlkija Triin Laidoner Watts, kirjastaja Ilmamaa
- 6) **Amalie Skrami „Constance Ring”,** tõlkija Sigrid Tooming, kirjastaja Eesti Raamat
- 7) **Józef Mackiewicz „Tee eikuhugi”** (Droga donikąd), tõlkija Hendrik Lindepuu, kirjastaja Hendrik Lindepuu Kirjastus
- 8) **Joseph Conradi „Lääne silme all”** (Under Western Eyes), tõlkija Aet Ringborg, kirjastaja EKSA

Hieronymuse sarjas ilmus 2022. aastal 8 teost:

- 1) **Thomas Bernhardi „Metsaraiumine” alapealkirjaga „Erutus”** (Holzfällen), saksa keelest tõlkinud Heli Mägar, toimetanud Külli Habicht; kujundanud Mari Kaljuste; kirjastaja EKSA
- 2) **John Dos Passose „USA triloogia II: 1919”,** inglise keelest tõlkinud Olavi Teppan, toimetanud Ilme Rääk; kujundanud Mari Kaljuste; kirjastaja Koolibri
- 3) **Sadeq Hedayati „Lunastust lootes. Valik jutustusi”,** koostanud ja pärsia keelest tõlkinud Üllar Peterson, toimetanud Siiri Ombler; kujundanud Mari Kaljuste; kirjastaja Ilmamaa
- 4) **Xavier de Maistre'i „Reis ümber oma toa. Öine retk ümber oma toa”** (Voyage autour de ma chambre), prantsuse keelest tõlkinud Andres Raudsepp, toimetanud Siiri Ombler; kujundanud Mari Kaljuste; kirjastaja Ilmamaa
- 5) **Marcel Prousti „Õitsvate neidude varjus”** (À l'ombre des jeunes filles en fleurs), [romaanisarja „Kadunud aega otsimas” 2. köide], prantsuse keelest tõlkinud Anti Saar, toimetanud Leena Tomasberg; kujundanud Mari Kaljuste; kirjastaja Varrak; avaldatud ka võrguväljaandena
- 6) **Laurence Sterne'i „Tristram Shandy elu ja arvamused”** (The Life and Opinions of Tristram Shandy), inglise keelest tõlkinud Kersti Unt, toimetanud Kai Nurmik; klassikaliste keelte konsultant Janika Päll; kujundanud Mari Kaljuste; kirjastaja Varrak; avaldatud ka võrguväljaandena
- 7) **Stefan Żeromski „Õhus on kevadet”** (Przedwiośnie), poola keelest tõlkinud Hendrik Lindepuu, toimetanud Leelo Laurits; kaanefoto: Adam Fleks; kujundanud Mari Kaljuste; kirjastaja Hendrik Lindepuu Kirjastus
- 8) **Vana-India jutukogumik „Vikramārka elukäik ehk Lõvitrooni 32 juttu”,** sanskriti keelest tõlkinud Martti Kalda, toimetanud Siiri Ombler; kujundanud Mari Kaljuste; kirjastaja Ilmamaa

Alajaotuste lõikes taotletud ja taotluste alusel tehtud eraldused

Alajaotus	Taotletud summa	Osakaal taotletud summast	Eraldatud summa
Teoste tõlkimine	95 610	74,0%	47 975
Tõlke kommentaaride ja saatesõnade kirjutamine	6 350	4,9%	6 350
Teoste toimetamine	8 790	6,8%	5 550
Raamatute kujundamine	1 450	1,1%	1 450
E-raamatute valmistamine (toetust küsiti õpperaamatu väljaandmiseks, mida HRN ei toeta)	17 000	13,2%	0
Kokku:	129 200		61 325

Avatud Eesti Raamat

Komisjoni koosseis

Mart Orav

Peeter Torop

Margus Vihalem

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	71	333 978
Taotluste alusel tehtud eraldused	62	212 485

Avatud Eesti Raamatu programmi komisjoni töö on jätkunud nii nagu eelmistel aastatel ega ole vajanud olulisi muudatusi. Silmas on peetud võimalikult avarat keelelist ja ajalist mõõdet, võimaluse korral on eelistatud maailma mõtteloo klassikat. Tulemus sõltub muidugi eelkõige tõlkijate ja kirjastuste soovidest ja võimetest.

Komisjon nendib, et heade algatuste hulgast on raske veel eraldi midagi rõhutada, uutest projektidest tõstetakse esile järgmisi teoseid või nende osade tõlkeid: Arthur Schopenhaueri „Parerga ja Paralipomena“ II köide (tõlkija Krista Räni, Kirjastus Ilmamaa), Tomaš Garrigue Masaryki „Vene ajaloo- ja religioonifilosoofiast“ II köite teine pool (tõlkija Simo Runnel, Kirjastus Ilmamaa), Jean-Jacques Rousseau’ „Émile ehk kasvatuses“ (tõlkija Joonas Kiik, Tartu Ülikooli Kirjastus); Şadr ad-Dīn Şīrāzī ehk Mulla Sadra „Trooni tarkus“ ja „Metafüüsilisi tõdemusi“ (tõlkija Kalle Kasemaa, Kirjastus Ilmamaa); Walter Lippmanni „Avalik arvamus“ (tõlkija Olavi Jaggo, Tartu Ülikooli Kirjastus), Roland Barthesi „S/Z“ (tõlkija Anti Saar, Tartu Ülikooli Kirjastus), Edward Jonathan Lowe’i „Metafüüsika ülevaade“ (tõlkija Märt Väljataga, EKSA), Erich Frommi „Inimese destruktiivsuse anatoomia“ (tõlkija Hillar Künnapas, Kirjastus Ilmamaa), John Dewey „Kogemus ja haridus“ (tõlkija Edgar Krull, Tartu Ülikooli Kirjastus) ning Hannah Arendti „Inimolu“ (tõlkija Triinu Pakk, Tartu Ülikooli Kirjastus).

Rõõm on kõigi toetust saanud teoste loodetavast ilmumisest lähiaastatel. Muidugi sõltub sarja edenemine ja tulemuslikkus eelkõige tõlkijatest ja kirjastustest, keda on komisjon järjepidevalt palunud kinni pidada tähtaegadest.

2022. aastal on toetatud 20 korral uue teose või varem tõlgitud teose lisaosade tõlget või raamatu koostamist, neist kirjastuselt Ilmamaa 8, Tartu Ülikooli Kirjastuselt 11, Emakeele Sihtasutuselt (EKSA) 1. Programmist toetatakse peale tõlkimise sarja raamatute koostamist, järelsõnastamist ja kommenteerimist ning osaliselt raamatute avaldamist (toimetamine, litsentsitasu), samuti e-raamatute avaldamist.

AERi sarjas ilmus 2022. aastal 18 uut raamatut:

- 1) **Alfred Ayeri „Keel, tõde ja loogika“**; tõlkinud ja järelsõnastanud Tiiu Hallap; toimetanud Jaan Kangilaski. Tartu Ülikooli Kirjastus
- 2) **Philippe Descola „Teispool loodust ja kultuuri“**; tõlkinud ja saatesõna kirjutanud Hasso Krull. EKSA
- 3) **Albert Einsteini „Eri- ja üldrelatiivsusteooriast (üldarusaadavalt)“**; tõlkinud, saatesõna ja kommentaarid kirjutanud Piret Kuusk; toimetanud Laurits Leedjärv ja Katrin Kern. Ilmamaa
- 4) **„Esseid vabadusest 20. sajandi poliitikafilosoofidelt“**; koostanud ja saatesõna kirjutanud Tanel Vallimäe; tõlkinud Erkki Sivonen, Ene-Reet Soovik ja Tanel Vallimäe; temaatiline sisujuht Mats Volberg; toimetanud Märt Väljataga. Vabamõtleja

- 5) **Semjon Franki „Ühiskonna vaimsed alused: sissejuhatus sotsiaalfilosoofiasse“**; tõlkinud Hillar Künnapas, järelsõna kirjutanud Madis Kolk; toimetanud Leino Pahtma. Ilmamaa
- 6) **Johann Gottfried von Herderi „Torm ja tung: valik varaseid kirjatöid“**; koostanud ja saatesõna kirjutanud Jaan Undusk, tõlkinud Reet Bender; toimetanud Leino Pahtma. Ilmamaa
- 7) **Max Horkheimeri ja Theodor W. Adorno „Valgustuse dialektika: filosoofilisi fragmente“**; tõlkinud Katre Ligi ja Toomas Rosin; saatesõna kirjutanud Indrek Ojam; toimetanud Katre Ligi. Ilmamaa
- 8) **Serge Moscovici „Jumalate loomise mehhanism: sotsioloogia ja psühholoogia“**; tõlkinud Iika Bramban ja Aija Sprivil-Dautancourt toimetanud ja järelsõna kirjutanud Andu Rämmer. Tartu Ülikooli Kirjastus
- 9) **Lionel Robbinsi „Majandusmõtte ajalugu: Londoni Majandusteaduse Kooli loengud“**; tõlkinud ja järelsõna kirjutanud Alari Purju; toimetanud Leino Pahtma. Ilmamaa
- 10) **Roger Scrutoni „Moodne filosoofia: sissejuhatus ja ülevaade“**; tõlkinud ja saatesõna kirjutanud Märt Väljataga; toimetanud Silje Teiter. EKSA
- 11) **Michael Tomasello „Inimeste suhtlemise lätted“**; tõlkinud Toomas Rosin, saatesõna kirjutanud Jaan Aru; toimetanud Jaan Aru ja Iiti Tõnisson. Ilmamaa
- 12) **Gregory Batesoni „Sammud vaimuökoloogia poole“**; tõlkinud Tanel Pern ja Silver Rattasepp; toimetanud Liisi Rünkla. Tartu Ülikooli Kirjastus
- 13) **Arthur Stanley Eddingtoni „Füüsikalise maailma olemus: Giffordi loengud 1927“**; tõlkinud ja saatesõna kirjutanud Laurits Leedjärv; toimetanud Piret Kuusk, Kristina Lepist. Ilmamaa
- 14) **Ibn 'Arab „Ringide kujundamine; Puu ja neli lindu; Rännakute tulemuste avalikuks tegemine“**; tõlkinud, kommenteerinud ja saatesõna kirjutanud Kalle Kasemaa; toimetanud Siiri Ombler. Ilmamaa
- 15) **Herbert Marcuse „Ühemõõtmeline inimene: uurimus arenenud industriaalühiskonna ideoloogiast“**; tõlkinud Hillar Künnapas. EKSA
- 16) **Jaak Panksepa ja Lucy Biveni „Vaimu arheoloogia: inimemotsioonide neuroevolutsiooniline algupära“**; tõlkinud Krista Kallis; sisutoimetaja ja järelsõnastaja Jaanus Harro. Tallinna Ülikooli Kirjastus
- 17) **Vladimir Proppi „Imemuinasjutu ajaloolised juured“**; tõlkinud, kommenteerinud ja järelsõna kirjutanud Madis Arukask; toimetanud Urmas Tõnisson. Ilmamaa
- 18) **Vladimir Solovjovi „Armastuse mõte: valitud tööd“**; tõlkinud Ants Paikre, järelsõna kirjutanud Peeter Torop; toimetanud Leino Pahtma. Ilmamaa

Peale nende ilmus ühe teose uustrükk – Carl Gustav Jungi „Analüütiline psühholoogia: teooria ja praktika. Tavistocki loengud“ (tõlkinud Hillar Künnapas; toimetanud Iiti Tõnisson; saatesõna kirjutanud Alo Jüriloo; kirjastaja Ilmamaa).

AERi programmi seniseid tulemusi ja ilmumisel olevate teoste loodetavat valmimist silmas pidades julgeb komisjon arvata, et sarja panus Eesti kultuuri on olnud ja on ka lähitulevikus märkimisväärne. 2022. aasta lõpuks oli AERi sarjas ilmunud u 275 esitrükki (raamatute hulk on suurem, sest siia hulka pole arvestatud uustrükke ega ühe teose ilmumist mitmes köites).

Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali mõttekirjanduse tõlkeauhinna kategoorias nomineeriti 2022. aasta eest kolm AERi sarjas ilmunud teose tõlget: Reet Benderi poolt saksa keelest tõlgitud Johann Gottfried Herderi „Torm ja tung: valik varaseid kirjatöid“ (Ilmamaa); Tiiu Hallapi poolt inglise keelest tõlgitud Alfred Ayeri „Keel, tõde ja loogika“ (Tartu Ülikooli Kirjastus), ja Piret Kuuse poolt saksa keelest tõlgitud Albert Einsteini „Eri- ja üldrelatiivsusteooriast (üldarusaadavalt)“ (Ilmamaa).

AERi programm on saanud sellises mahus tegutseda tänu annetustele. Aastail 2011–2016 toetas sarja eraisikust annetaja 500 000 euroga. 2016. aastal sõlmiti 650 000 euro suurune sihtannetuse leping Postimees Grupiga. 2021. aastal allkirjastati toetusleping Sihtasutusega Postimehe Fond, lepingu maht on 2021. aasta teisest poolaastast kuni 2026. aasta esimese poolaastani (k.a) 500 000 eurot. Seega teevad need annetused kokku 1 650 000 eurot. 2022. aastast suurendas ka Kultuurkapitali nõukogu AERi sarja rahastamist varasema 70 000 euro asemel 100 000 euronni aastas.

Eraldusotsuste statistika

	tk	Kokku eraldused summas	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Projektitoetused (juriidilistele isikutele)	27	89 807	42,3%
Loometöötoetused (eraisikutele)	35	122 678	57,7%
KOKKU	62	212 485	

Eraldused kirjastustele 2022. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Kirjastus Ilmamaa OÜ	45 103	21,2%
Tartu Ülikooli Kirjastus	28 074	13,2%
Emakeele Sihtasutus (EKSA)	14 130	6,6%
Eesti Raamat OÜ	2 500	1,2%
KOKKU	89 807	42,3%

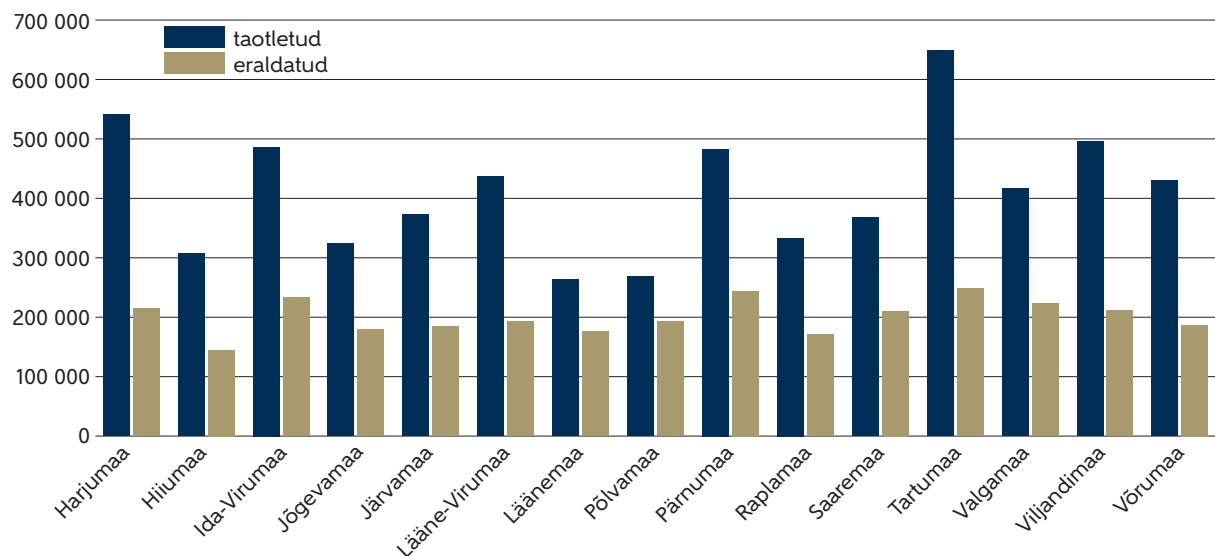
Maakondlike ekspertgruppide tegevus

Ekspertgruppide tegevuse eesmärgiks on säilitada, arendada, elavdada ning toetada igakülselt maakonna kultuuri- ja spordivaldkonda, kultuuripärandi jäädvustamist ning rahvusliku identiteedi hoidmist.

Maakondliku ekspertgrupi koosseisu kinnitab Eesti Kultuurkapitali nõukogu kaheks aastaks.

2022. aastal taotleti maakondlikelt ekspertgruppidele toetusi, stipendiume ja preemiaid kokku 6,2 miljoni euro ulatuses ning eraldusi tehti kokku 3 miljoni euro ulatuses.

2022. aasta taotluste ja eralduste võrdlus ekspertgruppide lõikes (eurodes)

Järgnevalt ülevaade ekspertgruppide 2022. aasta tegevusest, mille on sõnastanud ekspertgrupid.

Harjumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023

Harry Illak	esimees
Marianne Rande	aseesimees
Priit Kiigemägi	
Juta Ross	
Heli Sepp	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	366	514 666
Taotluste alusel tehtud eraldused	209	195 024
Ekspertgrupi algatused	21	20 200

Harjumaa ekspertgrupp toetab Harju maakonnas toimuvaid või harjumaalaste korraldatud projekte ja maakondlike loomeliitude või loominguliste kollektiivide tegevust. Ekspertgrupp ei toeta Tallinna üritusi.

Ekspertgrupi liikmed langetasid otsused konstruktiivsete arutelude tulemusena ning märkimisväärseid lahkarvamusi ei tekkinud. Ekspertgrupi sisulistes aruteludes oli kõige olulisem leida olemasolevate summade piires projektidele piisav toetus.

Ekspertgrupi arvates ei ole võimalik maakonnas välja tuua ainult ühte, kõige suurema mõjuga projekti. Küll aga on hulk tegevusi, mis ei saaks toimuda ning jätkuda ilma Kultuurkapitali toetusteta. Ekspertgrupi toetused on maakonnas äärmiselt tähtsal kohal, näiteks mitmed kultuuri- ja spordivõrgustike edendamise ja korraldamisega seotud tööd, maakondlike noortekollektiivide tegevus, maakonda ühendavate kultuuri- ja spordisündmuste korraldamine.

Probleemi näeb Harjumaa ekspertgrupp selles, et väga palju on regionaalselt valesti adresseeritud taotlusi, mis suurendab ekspertgrupi töö mahtu. Ekspertgrupi arvates tuleks edaspidi leida välis- või Tallinna projektid ei jõuaks Harjumaa ekspertgrupi liikmete töölauale. Positiivsena toob ekspertgrupp esile e-kulka arendamise, mis aitab parandada ekspertide töökeskkonda.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	117 793	64 271	29,9%
Sport	178 401	66 160	30,7%
Helikunst	161 204	72 433	33,7%
Näitekunst	42 802	8 990	4,2%
Kirjandus	17 246	2 220	1,0%
Kujutav ja rakendus kunst	17 370	1 000	0,5%
Audiovisuaalne kunst	6 850	150	0,1%
KOKKU	541 666	215 224	

Suurimad toetuste saajad 2022. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Koorijuhtide ja Muusikaõpetajate Harjumaa Ühendus	17 190	8,0%
Harjumaa Spordiliit	14 800	6,9%
Harjumaa Omavalitsuste Liit	9 500	4,4%
Harjumaa Noorte Puhkpilliorkester	9 200	4,3%
Harjumaa Kultuurikorraldajate Liit	5 680	2,6%
Rahvatantsu- ja Rahvamuusikajuhtide Harjumaa Ühendus	5 550	2,6%
Improviis MTÜ	5 500	2,6%
Anija Valla Kultuurikeskus	4 380	2,0%
KOKKU	71 800	33,4%

Hiiumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023

Anton Kaljula	esimees
Margit Kääramees	aseesimees
Hergo Tasuja	
Kaja Hiis-Rinne	
Pilleriin Kannel	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	295	306 736
Taotluste alusel tehtud eraldused	264	144 732
Ekspertgrupi algatused	141	15 500

Ekspertgrupi eesmärgid – arendada, elavdada ning toetada igakülgset oma maakonna kultuuri ja spordi valdkonda, kultuuripärandi jäädvustamist ning rahvusliku identiteedi hoidmist – on püsinud samased juba mitmeid aastaid. Püstitatud eesmärgid said täidetud ning olulisi muudatusi põhimõtetes ei tehtud.

Otseseid toetamise eelistusi või prioriteete ekspertgrupil ei ole, kuid tähtsaks kujunesid sel aastal maakonna lastele ja noortele suunatud projektid. Suurema mõjuga projektid on suve suurüritused, kus osalejaid on üle Eesti. Tähtsaks peetakse ka maakonna laste ja noorte võimalusi ennast proovile panna spordis või esineda kultuurivaldkonnas ka väljaspool maakonda.

Kultuurkapitali tugi on maakonnale väga vajalik ja ekspertgrupi hinnangul on toetuste mõju maakonnale väga oluline. Ekspertgrupi tegevus on kindlasti oma eesmärki täitnud ning oma otsuste kaudu tugevdanud oluliselt kohalikku spordi- ja kultuurimaastikku.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et Hiiumaa ekspertgrupi töös probleeme ei esinenud, kuid ekspertgrupi arvates on kaheaastane tööperiood ühele koosseisule liiga lühike ning nende ettepanekul võiks sama koosseis töötada vähemalt kolm aastat järjest.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	151 235	66 212	45,7%
Sport	88 201	47 770	33,0%
Helikunst	45 610	23 350	16,1%
Näitekunst	0	0	0,0%
Kirjandus	5 317	1 000	0,7%
Kujutav ja rakenduskunst	13 274	4 000	2,8%
Audiovisuaalne kunst	3 100	2 400	1,7%
KOKKU	306 737	144 732	

Suurimad toetuste saajad 2022. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Käina Huvi- ja Kultuurikeskus	8 980	6,2%
Hiiumaa Spordikool	7 600	5,3%
Tantsumajakas MTÜ	7 000	4,8%
Hiiumaa Homecoming MTÜ	5 000	3,5%
Hiiumaa Poistekoor MTÜ	4 900	3,4%
Hiiumaa Muinsuskaitse Selts MTÜ	3 192	2,2%
Kärdla Kultuurikeskus	3 050	2,1%
Hiiumaa Jalgpall MTÜ	3 020	2,1%
KOKKU	42 742	29,5%

Ida-Virumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023

Arno Rossman	esimees
Kärolin Kivestu	aseesimees
Ago Gaškov	
Gerli Romanovitš	
Jana Unt	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	496	486 534
Taotluste alusel tehtud eraldused	352	218 868
Ekspertgrupi algatused	15	14 200

Ida-Viru ekspertgrupi jaotuspõhimõtted on suunatud maakondliku kultuuri- ja spordielu sisukale arendamisele, arvestatakse taotlejate vajadustega ning Kultuurkapitali eesmärkidega ja samal ajal rikastatakse maakonda uute projektidega. Ekspertgrupi otsused võeti vastu ühiste arutelude tulemusena ja enamasti konsensuslikult, väga harva tuli otsus panna hääletusele.

Ekspertgrupile esitatud taotluste arv oli 79 võrra suurem kui eelmisel aastal, samal ajal kasvas tunduvalt taotletav summa, 43 805 euro võrra. Sel aastal tehti 38 võrra rohkem eraldusi ning jagatud summa oli 42 446 euro võrra suurem.

Ida-Virumaa ekspertgrupi raha jagamise korda ei muudetud. Kõik maakonnale olulised ja traditsioonilised üritused said ekspertgrupi toetuse. Suurendati eraldatavate toetuste summasid, näiteks kui eelmisel aastal eraldati kaks 2000-eurost toetust, siis sel aastal juba seitse. Valdkondade osas suurendas ekspertgrupp 11% võrra spordile eraldatud toetusi, mille osakaal on nüüd esmakordselt toetustest 46% ning 2% võrra suurenesid ka näitekunsti toetused, teistes valdkondades toetused veidi vähenesid. Ekspertgrupp eelistas otsuste tegemisel projekte, kus oli rohkem osalejaid ning mida korraldavad Ida-Virumaa maakonna inimesed või asutused.

Ida-Virumaa ekspertgrupi aasta uutest huvitavatest projektidest võib välja tuua järgmised: film „Rääbise soolamine Rannapungerja külas“, sariüritus #kultuuriviks ja Kiviõli õunapuude pargi õuegalerii „Minu Kiviõli“ korraldamine, Lüganuse valla raamatukogude aasta külastusmängu läbiviimine, Julia Augi uuslavastus Vabal Laval, Rimini Protokollil lavastus „100% Narva“, teatripäeva korraldamine Vabal Laval, ASSITEJ Eesti Keskuse programm „Teatrisäde kooli“, rahvusvahelise Jõhvi kergejõustikuõhtu „Heino Lipp 100“ läbiviimine, pop-up-merekooli Meresõber üritused Purtse sadamas, Ida-Virumaa jooksusarja korraldamine ning juunioride, noorte ja seenioride sisseistrivõistluste „Vaikla takistussõit 2022“ korraldamine.

Olulisemad trükised, mille väljaandmist toetati, olid Tiit Lääne koostatud raamat Heino Lipust „Mees nagu monument“, Virve Osila luulet ja mõtisklusi sisaldav raamat „Noppeid“ ja Adelbert Pooli „Sillamäe ajalugu läbi Vaivara ajaloo“.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	130 144	44 119	18,9%
Sport	174 334	106 072	45,5%
Helikunst	81 917	40 881	17,5%
Näitekunst	54 477	23 925	10,3%
Kirjandus	12 610	5 987	2,6%
Kujutav ja rakenduskunst	26 620	10 334	4,4%
Audiovisuaalne kunst	6 432	1 750	0,8%
KOKKU	486 534	233 068	

Suurimad toetuste saajad 2022. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Vaba Lava SA	7 400	3,2%
Ida-Virumaa Spordiliit	6 900	3,0%
UpJump OÜ	6 700	2,9%
Kohtla-Järve Kultuurikeskus	6 150	2,6%
Jõhvi Kultuuri- ja huvikeskus	6 080	2,6%
Põhjaranniku Kirjastus OÜ	5 625	2,4%
Toila Vallavalitsus	5 350	2,3%
Kohtla-Järve spordiselts Kalev	5 326	2,3%
Narva Linna Sümfooniaorkester	4 500	1,9%
Narva Muuseum SA	4 050	1,7%
KOKKU	58 081	24,9%

Jõgevamaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023

Janne Karu	esimees
Karmo Toome	aseesimees
Annika Oras	
Maris Paas	
Uno Valdmets	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	306	323 656
Taotluste alusel tehtud eraldused	284	151 715
Ekspertgrupi algatused	31	28 000

Jõgevamaa on väike maakond ja iga-aastaselt on suurimad taotlejad samad asutused ja isikud. Ekspertgrupp töötab heatahtlikult ja vastavalt raha jagamise korrale ning võimalustele.

2022. aastal Jõgevamaa raha jagamise korras väga olulisi muudatusi ei tehtud, kuid alates III jaotusest muudeti projektitoetuse omaosalus, mis on nüüd 20%.

Jõgevamaa ekspertgrupi poolt toetatud projektidest on suurim mõju kogu maakonda hõlmavatel projektidel - maakondlikel kultuuri- ja sporditöötajate tänusündmustel, vabariiklikel sündmustel, vokaalansamblite päevadel, orelifestivalil ja tantsupidudel. Olulised on erinevate žanrite üritused: harrastusteatri festival, muusika- ja luulepäevad, maakonna laulu- ja tantsupeod, laulu-, tantsu- ja käsitööpäevad, näitused, akordioni- ja suupillifestival. Samuti peab ekspertgrupp tähtsaks suuremaid piirkondlikke sündmusi, nagu näiteks lossipäev, kultuuri- ja pärimustantsupäevad, kohvikute päevad, suveetendused, kontsertsarjad või erinevad spordisündmused (suusatuurid, kepikõnni- või jooksusarjad, erinevad jalgpalli-, saalihoki ja võrkpallivõistlused).

Ekspertgrupi töös probleeme ei esinenud, koosolekul ilmnenud eriarvamustele või küsimustele leiti põhjalikes aruteludes alati lahendus ning ekspertgrupi eesmärgid said täidetud.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	175 894	117 995	65,7%
Sport	102 974	38 355	21,3%
Helikunst	39 105	20 715	11,5%
Näitekunst	740	580	0,3%
Kirjandus	1 443	650	0,4%
Kujutav ja rakenduskunst	3 500	1 420	0,8%
Audiovisuaalne kunst	0	0	0,0%
KOKKU	323 656	179 715	

Suurimad toetuste saajad 2022. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Põltsamaa Kultuurikeskus	21 450	11,9%
Jõgeva Kultuurikeskus	10 925	6,1%
Jõgevamaa Spordiliit Kalju	9 045	5,0%
Palamuse Kultuur	8 235	4,6%
Tähetund MTÜ	7 670	4,3%
Jõgevamaa Kultuurikoda MTÜ	7 285	4,1%
Folklooriselts Jõgevahe Pere	6 330	3,5%
Põltsamaa Sport SA	5 355	3,0%
Linnamäe Krossiklubi	5 140	2,9%
KOKKU	81 435	45,3%

Järvamaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023

Paul Poopuu	esimees
Kaarel Aluoja	aseesimees
Aune Suve-Kütt	
Eva Linno	
Piret Maaring	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	353	372 024
Taotluste alusel tehtud eraldused	271	169 063
Ekspertgrupi algatused	15	14 700

Järvamaa ekspertgrupp on oma töös lähtunud raha jagamise korrast. Peamine eesmärk on toetada järjepidevat ja kvaliteetse sisuga kultuurilist tegevust Järvamaal. Kultuurkapitali üldiste põhimõtetege sobitatud seisukohtadest lähtuti töös ka 2022. aastal.

Ekspertgrupile saadetud taotlused on väga eripalgelised ning toetati nii kultuuri- kui spordivaldkonda, kultuuripärandi jäädvustamist kui ka rahvusliku identiteedi hoidmist. Ekspertgrupp lähtus oma töös üldistest eesmärkidest ja võimalustest ning täiendavaid eelistusi ei seatud. Oluliseks peeti jätkata aastate jooksul järjepidevusega silma paistnud kultuuri- ja spordisündmuste (näiteks Järvamaa laulu- ja tantsupidu, Järvamaa suve- ja talimängud, Paide-Türi rahvajooks) toetamist ning samas anti võimalusi ka uutele algatustele, mis olid sisuliselt väga hästi läbi mõeldud ja milles oli märgata värskust ja elujõulisust. Uutest huvitavatest projektidest võib välja tuua järgmised: noore vaataja teatri festival NAKS 2022, Järva valla fotokonkurss, kirjanduslik oaas Albus. Ekspertgrupp loodab, et neid projekte jätkatakse. Uudse idee ja toreda teostusega jäid meelde veel helirännak „Paide kultuurikilomeeter“, lehmatauba piimandusmuuseumis, Aganikufestival, Eesti Noorte Muusikaliteatri suvelavastus ja Väätsa kortermajade festival. Toetust said ka Järvamaal toimunud vabariiklikud kultuurisündmused, nagu näiteks harrastusteatri sügisfestival, Eesti Rahvamajade Ühingu XV suvekool, konservaatorite teadusseminar ja hooviteatri festival. Oluline oli ka Dmitri Kotjuhi Ukraina sõja teemaline fotonäitus.

Raha jagamise korrast ekspertgrupp suuri muudatusi ja täiendusi ei teinud. Täpsustati Järvamaa andekate noorsportlaste toetuse määra, loominguliste kollektiivide ja spordiorganisatsioonide tegevustoetuste eraldamise eesmärke, sisu ja toetuse määra, loominguliste stipendiumide taotlemise põhimõtteid ja Kultuuripärli preemiaga seonduvat.

Ekspertgrupil on hea meel, et pärast koroonapiirangutest tingitud pausi õnnestus taas korraldada Järvamaa laulu- ja tantsupidu. Raamatukogu aastal olid aktiivsed Järvamaa raamatukogud, toimus ürituste sari „Raamatukogu kui kirjandus- ja kultuurikeskus“, tutvustati kirjanikke ja kultuuripärandit.

Premeeriti Järvamaa kultuuri- ja spordiinimesi ning organisatsioone. Eesmärgiks oli tunnustada ja kinnitada, et need inimesed ja projektid on olulised Järvamaa kultuuri- ja spordiruumis ning toetada tegijate arengut ja loomingut.

Järvamaa ekspertgrupile seatud eesmärgid said täidetud ning jaotatud toetustel on maakonnale märgiline mõju, et saaksid teostuda nii suuremad kui ka väiksemad ettevõtmised. Võimalik, et mitmedki olulised kultuuri- ja spordisündmused jääksid ilma Kultuurkapitali abita toimumata ning kogu kultuuri ning spordi valdkonna toimimine Järvamaal oleks hoopiski kesisem. Ekspertgrupp on tegutsenud heas koostöös ja teinud oma tööd südamega kogu Järvamaa kultuuri- ja spordielu edendamiseks.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	195 912	93 159	50,7%
Sport	133 594	67 950	37,0%
Helikunst	32 697	15 770	8,6%
Näitekunst	5 017	2 035	1,1%
Kirjandus	800	800	0,4%
Kujutav ja rakenduskunst	4 005	4 049	2,2%
Audiovisuaalne kunst	0	0	0,0%
KOKKU	372 025	183 763	

Suurimad toetuste saajad 2022. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Järvamaa SA	12 100	6,6%
Türi Kultuurikeskus	10 403	5,7%
Paide Muusika- ja Teatrimaja	10 031	5,5%
Järvamaa Spordiliit	9 470	5,2%
Türi Vibukool	7 500	4,1%
Ambla Spordiklubi MTÜ	6 250	3,4%
Türi Spordiklubide Liit	5 100	2,8%
Paide-Türi Rahvajooks MTÜ	5 000	2,7%
Järvamaa Muuseumi Sõprade Selts	4 925	2,7%
Spordiklubi Vargamäe	4 850	2,6%
KOKKU	75 629	41,2%

Lääne-Virumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023

Indrek Jurtšenko	esimees
Robert Salep	aseesimees
Aive Alavere	
Eva Linda Roost	
Krõõt Nõmmela-Mehide	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	459	436 473
Taotluste alusel tehtud eraldused	413	181 000
Ekspertgrupi algatused	11	12 000

Lääne-Virumaa ekspertgrupi eesmärgiks on toetada maakonna tublisid muusika-, teatri-, tantsu-, spordi-, rahvakultuuri-, kunsti- ja kirjandusiniimesi, tagada maakonnas kultuurne ja sportlik keskkond ja meelitada Lääne-Virumaale külalisi ka mujalt. Ekspertgrupi eesmärgid on püsinud samased ja need ei ole aasta jooksul muutunud ning püstitatud eesmärgid said täidetud.

Ekspertgrupp toob esile, et kuna enam ei ole koroonapiiranguid on maakonnas ürituste korraldamine muutunud turvalisemaks ja lihtsamaks. Ekspertide sõnul on kultuurikorraldajad varasemate aastate kogemusest õppinud ja suudavad adekvaatselt hinnata oma võimalusi ja sündmuse korraldamisega seotud riske. Seda näitab ka ligi neljakordne vahe tagastatud ja loobutud toetuste osas, võrreldes eelmise aastaga: 2021. aastal oli see summa 25 976 eurot ja 2022. aastal 6833 eurot. 2022. aastal suurenes ka maakondade jaotuses Lääne-Virumaa osakaal ning ka Kultuurkapitalile laekus makse rohkem. Kokkuvõttes jagas Lääne-Virumaa ekspertgrupp 2022. aastal toetusi rohkem kui kunagi varem. Samal ajal säilitati finantsdistipliin, et alati oleks varu aasta lõpuks ja igaks järgneva jagamisperioodiks.

Kõige olulisem muudatus tehti juba aasta tagasi raha jagamise korras – neid projekte, mille taotlussumma ületab 2000 eurot, enam ei toetata. Tänu sellele on taotluste menetlemine muutunud lihtsamaks ning ka taotlejad arvestavad sellega.

Maakonna jaoks on mõjukamad märgilise tähendusega projektid (festivalid, suurüritused, erinevad spordisarjad), kõige olulisem on aga pidev toetus põhiseltsidele, neile kes on omas valdkonnas maakonna vedurid ja kes kaasavad tegevustesse palju huvilisi nii noorte kui täiskasvanute seas.

Lääne-Virumaa ekspertgrupp täitis endale seatud eesmärgid ning ekspertgrupi töös probleeme ei esinenud. Rõõmu valmistab koostöö nii vanade kui uute liikmetega. Mõnikord tekkis ka ekspertide vahel vaidlusi aga kõik teemad lahendati kiiresti, konsensuslikult ja sõbralikus atmosfääris. Ekspertid on professionaalsed ning nende töö on kiire ja tõhus. Ekspertgrupp on rahul sellega, et raha jagamise kordasid ühtlustati, ühtsed hindamisalused teevad nende töö lihtsamaks. Ekspertgrupp teeb ettepaneku, et erinevatel kultuurižanritel võiks olla veelgi konkreetsemad reeglid ja piirmäärad raha jaotamiseks. Positiivsena tuuakse esile seda, et taotlejad on õppinud projekte paremini koostama ja on seetõttu taotlemisel edukamad.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	125 033	65 924	34,2%
Sport	235 775	95 301	49,4%
Helikunst	52 518	23 235	12,0%
Näitekunst	8 690	3 240	1,7%
Kirjandus	8 530	2 400	1,2%
Kujutav ja rakenduskunst	1 350	200	0,1%
Audiovisuaalne kunst	4 578	2 700	1,4%
KOKKU	436 474	193 000	

Suurimad toetuste saajad 2022. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Rakvere JK Tarvas MTÜ	6 750	3,5%
Viru-Nigula Kultuurikeskus	6 425	3,3%
Rakvere Kergejõustikuklubi Vike	5 750	3,0%
Spordiklubi Tapa	5 450	2,8%
Football Club Rakvere United	5 400	2,8%
AURUM 21 Development MTÜ	5 100	2,6%
Caaro SK MTÜ	4 900	2,5%
Huviklubi Nelson	4 350	2,3%
Hariduse- ja Kultuuriselts Kaur	4 000	2,1%
Virumaa Muuseumid SA	3 950	2,0%
KOKKU	52 075	27,0%

Läänemaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023

Liia Lees	esimees
Krista Kumberg	aseesimees
Tiiu Tulvik	
Aime Koit	
Ailar Ladva	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	247	262 320
Taotluste alusel tehtud eraldused	223	175 512
Ekspertgrupi algatused	17	16 200

Läänemaa ekspertgrupp toetab maakondlikke kultuuri- ja spordiprojekte, maakonna kultuurilugu kajastavate materjalide väljaandmist, maakonnas tegutsevaid kunstiliikide ja spordialade harrastajaid või harrastajate gruppe ning maakonnas tegutsevaid väljapaistvaid kultuuri- ja sporditegelasi.

2022. aasta tegevused olid veel osaliselt mõjutatud koroonapandeemia piirangutest. Võrreldes kahe eelneva aastaga oli maakonnas vähem sündmuste edasilükkamist ja tühistamist, kultuuri- ja sporditegevus elavnes.

Olulised olid kohalikule kultuuritegijale ja -tarbijale suunatud projektid, samuti lastele ja noortele suunatud toetused. Eelistati toetada maapiirkonnas toimuvaid kultuuriüritusi, aga ka nišiüritusi, kus on väiksem publikuarv, ent kvaliteetne sisu (jazz, klassikaline muusika jne) ja ka pika järjepidevusega üritusi.

Ekspertid nimetasid meeldejäätavateks projektideks erinevaid Rannarootsi kultuuriga seotud projekte (kodukandipäevad, murdekeelne kalender, Rannarootsi rahvakultuuri tutvustamine õpilastele, Lääne praostkonna laulupäev. Esile tõsteti tütarlastekoori Canzone osalemist 4. rahvusvahelisel Kalamata kooride võistlus-festivalil, jätkuvalt pakub muusikalisi elamusi jazzmuusika sõpradele Tafffest. Eriti õnnestunud peetakse Läänemaa tantsuraamatu „Lääne tantsi lennati“ ilmumist ning Heljo Talmeti 100. sünniaastapäeva tähistamist. Toetati pikaajalise traditsiooniga projekte nagu maakonna tantsupidu, Läänemaa muuseumi toimetiste väljaandmine, sportlaste toetamine (nt laskjad, vehklejad, lauatennisistid, kes saavad ka väga häid tulemusi), Valge Daami aeg.

Ekspertgrupp tunnetab, et Kultuurkapitalita maakonnas projekte ei tehtakski. Mõju on suur, sest era- ja sponsortoetusi väga palju ei ole. Toetus aitab nii suuremaid ettevõtmisi kui ka väiksemaid, samuti toetab järelkasvu kultuuri- ja spordivaldkonnas. Tähtis on, et toimivad ja head asjad saaksid edasi kesta ning ka uutel tegijatel oleks võimalusi areenile astuda. Ekspertgrupp seisab selle eest.

Ekspertgrupi töö kulges probleemideta, konstruktiivses ja sõbralikus õhkkonnas. Kontaktisik Marju Viitmaa administratiivne töö on tõhus.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	114 148	94 342	53,8%
Sport	91 676	46 804	26,7%
Helikunst	26 624	15 733	9,0%
Näitekunst	8 974	5 860	3,3%
Kirjandus	7 393	6 226	3,5%
Kujutav ja rakenduskunst	9 965	6 147	3,5%
Audiovisuaalne kunst	3 540	400	0,2%
KOKKU	262 320	175 512	

Suurimad toetuste saajad 2022. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Haapsalu Kultuurikeskus	20 856	11,9%
Vehklemisklubi En Garde	8 295	4,7%
Läänemaa rahvapeod MTÜ	6 730	3,8%
Lääne Maakonna Keskraamatukogu	6 382	3,6%
Läki tantsule! MTÜ	5 650	3,2%
Spordiklubi Haapsalu	5 190	3,0%
T-Stuudio MTÜ	4 844	2,8%
Lääne Maakonna Spordiliit Läänela	3 757	2,1%
C. Kreegi nimeline Haapsalu Muusikakool	3 480	2,0%
Haapsalu Noorte Huvikeskus	3 425	2,0%
KOKKU	68 609	39,1%

Põlvamaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023

Marju Jalas	esimees
Krista Pikk	aseesimees
Karin Kask	
Marko Avikson	
Raina Urb	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	299	268 693
Taotluste alusel tehtud eraldused	283	192 753
Ekspertgrupi algatused	11	14 500

2022. aastal täitis Põlvamaa ekspertgrupp väga hästi raha jagamise korras püstitatud eesmärgid ning olulisi muudatusi ei tehtud. Ekspertgrupp on toetanud Põlvamaal toimuvaid sündmusi ja kohalike inimeste osalemist konkurssidel, võistlustel ja festivalidel, märgatavalt on lisandunud uusi taotlejaid.

Taotlejatele korraldati infopäev Kanepis. Ekspertgrupp juhtis sel aastal veelgi rohkem taotlejate tähelepanu sellele, et kokkulepped ja hinnapakumised on taotluste ja aruannete esitamisel vajalikud. Juubelitoetuste osas pakuti võimalusi erisusteks. Ekspertid otsustasid, et ei rahasta reklaamidega seotud kulutusi.

Ekspertgrupi toetuste mõju maakonna kultuuri- ja spordisündmustele on väga oluline. Toetatud on ka väiksemate piirkondade projekte ning maapiirkonna elanikud on olnud selle eest väga tänulikud. Kõige suurem mõju piirkonnale on maakondlikel sündmustel. Suur abi ekspertgrupi toetustest on ka kultuurikeskuste ja muusikakoolide poolt korraldatud välisesinejatega seotud kontsertide toimumisel: esinejate tasustamine, saalirent, soodsam piletihind kuulajatele. Toetatud on ka maakondlikke kultuuriasutusi kõrgkultuuri vahendamisel ja mitmekesiste rahvakultuuri sündmuste korraldamist. Omavalitsustel paraku napib kultuuri toetamiseks vahendeid ja siin on Kultuurkapital suureks abiks. Kultuurkapitali toetused aitavad teostada unistusi suuremalt ning projektitoetuste ja stipendiumide abil on saanud paljud Põlvamaa inimesed võimaluse esindada maakonda ja ka Eestit nii kodu- kui ka välismaal.

Ekspertgrupi töö kulges probleemideta, asjalikus ja sõbralikus õhkkonnas. Ekspertgrupi head tööd iseloomustab järjepidevus ja hea koostöö. Oluline on, et ekspertgrupis oleks esindatud kõik maakonna piirkonnad ja oleks ka esindajaid omavalitsustest.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	119 309	93 102	48,3%
Sport	69 356	49 830	25,9%
Helikunst	32 458	20 000	10,4%
Näitekunst	24 734	16 370	8,5%
Kirjandus	9 108	4 960	2,6%
Kujutav ja rakenduskunst	6 997	3 491	1,8%
Audiovisuaalne kunst	6 732	5 000	2,6%
KOKKU	268 694	192 753	

Suurimad toetuste saajad 2022. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Põlva Maakonna Spordiliit	13 385	6,9%
Põlva Käsipalliklubi	11 500	6,0%
Meie Stúdio MTÜ	11 300	5,9%
Räpina Valla Kultuurikeskus	7 650	4,0%
Põlva Keskraamatukogu	7 520	3,9%
Lutsu Teatri Selts	6 500	3,4%
Jalgpalliklubi Lootos MTÜ	4 800	2,5%
Põlvamaa Omavalitsuste Liit	4 600	2,4%
Põlva Kultuuri- ja Huvikeskus	4 250	2,2%
Spordiklubi Traps MTÜ	4 150	2,2%
KOKKU	75 655	39,2%

Pärnumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023

Alar Raudoja	esimees
Jekaterina Eensalu	aseesimees
Helen Erastus	
Kaido Juurik	
Viljar Soomre	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	558	483 121
Taotluste alusel tehtud eraldused	456	244 077
Ekspertgrupi algatused	10	15 500

Pärnumaa ekspertgrupi eesmärgid ei ole muutunud. Ekspertgrupp tegutseb maakonna kultuuri-ruumi arendamise ja mitmekesistamise nimel ning võetud eesmärgid said täidetud.

Kõige olulisemaks muudatuseks ekspertgrupile oli piirkondlike erisuste kaotamine ja Kultuurkapitali raha jagamise kordade ühtlustamine. Ekspertgrupi nägemuses on maakonnad väga erinevad, nii võimaluste, tegijate-korraldajate hulgalt kui ka maakonna kultuurivaldkondade suundadelt. On kahju, kui erinevus ei ole enam väärtus, mida hoida.

Maakonnale on oluline kultuuriline mitmekesisus, erinevad projektid koos tekitavad piirkondliku lapiteki. Ekspertgrupi arvates on ebaõiglane pidada oluliseks ainult massiüritusi ja suursündmusi, ka väike võib olla suur. Kuna maakonnas on tegijaid palju, aga jagatav summa on piiratud, siis kooruvad ekspertide subjektiivsetest hinnangutest antud ajaaknas toetamist väärivad projektid. Neil kõikidel on maakonnale suur mõju, aga paljuski saab sellest aru alles aastate pärast. Enamasti tuleb ekspertide meelest eriliseks pidada laste ja täiskasvanute sündmusi, mis on seotud rahvakultuuri hoidmisega. Ja see pole pelgalt maakonna, vaid terve Eesti jaoks oluline asi.

Pärnumaa ekspertgrupi ettepanekul võiks piirkondlikele ekspertgruppidele jääda võimalus kehtestada omad tingimused raha jagamise korras. Iga piirkond on unikaalne ja oma eripäradega. Summade jagamisel piirkondadele võiks arvestada mitte ainult maakonna suurust, vaid ka taotluste hulka.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	159 668	75 303	30,9%
Sport	144 313	78 701	32,2%
Helikunst	88 206	44 289	18,1%
Näitekunst	7 780	5 960	2,4%
Kirjandus	24 759	11 364	4,7%
Kujutav ja rakendus kunst	56 405	28 460	11,7%
Audiovisuaalne kunst	1 990	0	0,0%
KOKKU	483 121	244 077	

Suurimad toetuste saajad 2022. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Pärnumaa Spordiliit	9 420	3,9%
Pärnu Linnaorkester	7 850	3,2%
Pärnu Muuseum SA	6 720	2,8%
Pärnumaa Rahvakultuuri Keskseks	5 250	2,2%
Uue Kunsti Muuseum	5 000	2,0%
Võimlemisklubi Rüht	4 100	1,7%
Pärnu Endla Teater SA	3 700	1,5%
Pärnu Spordiselts Kalev	3 350	1,4%
Pärnu Motoclub MTÜ	3 300	1,4%
Suusaklubi Jõulu	3 300	1,4%
KOKKU	51 990	21,3%

Raplamaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023

Age Tekku	esimees
Sigrid Põld	aseesimees
Eve Burmeister	
Heiti Vahtra	
Rein Pajunurm	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	259	333 180
Taotluste alusel tehtud eraldused	165	171 464
Ekspertgrupi algatused	14	10 950

2022. aastal tegutses Raplamaa ekspertgrupp eesmärgipäraselt – toetati maakondlike ja regionaalsete, üleriigiliste ja rahvusvaheliste kultuuri- ja spordisündmuste korraldamist. Samuti maakonda tutvustavate kirjutiste väljaandmist, maakonna tähtsusega ajaloopärandi säilitamist, maakonna esindamist üleriigilistel üritustel, Raplamaad esindavate kollektiivide ja üksikisikute osavõttu nii kohalikest, üleriigilistest konkurssidest, festivalidest ja võistlustest ning soetusi kollektiividele. Toetati ka Raplamaa paikkonnaga seotud pärimuskultuuri. 2022. aastal koroonapiirangute mõju enam eriti ei olnud ja aasta lõpp oli Raplamaa eriti kultuuri- ja spordisündmuste rohke. Venemaa-Ukraina sõja tõttu jäid toetuseta kõik Venemaa-suunalised projektid.

2022. aasta muudatustest toob ekspertgrupp välja Kultuurkapitali maakondlike ekspertgruppide raha jagamise korra ühtlustamise. Ekspertgrupp arvab, et tänu e-kulgas tehtud muudatustele kirjutatakse nüüd projektitaotlused selgemini hindajatele lahti ning taotleja mõtleb ka ise oma tegevused selgemalt läbi.

Kultuurkapitali toetustel on suur tähtsus Raplamaa traditsiooniliste sündmuste jätkumisel. Toimus Raplamaa laulu- ja tantsupidu „Jutud jõe ääres“. Mitmed üritused tähistasid ümmargusi juubeleid: X Selveri Suurjooks, Hawaii Ekspress Estonian Cup HEPA XX Raplamaa Rattamaraton, XXX Rapla kirikumuusika festival, XXXX Rapla Talvejooks, maadlusvõistlus 60. Märjamaa Kapp. Taas said toimuda maakonnale märgilise tähendusega sündmused – Hard Rock Laager, Märjamaa Folk, Särin, Kapa Festival, Kohila Keraamika Sümpoosion, Rapla ralli, filmifestival Kaader. Jätkusid noorte suunatud koolispordisari „Rõõm spordist“ ning konkurss „Raplamaa noor muusik“.

Põnevamatest algatustest tuuakse eraldi esile suveteater „Richard ja Anna“, Rapla Väikelinna Teatri kõrgetasemeline etendus „Risti rahvas“, esimene maakonna kultuuritöötajate tunnustusüritus Kultuurisammas suurejoonelise muusikali „Sugar ehk džässis ainult tüdrukud“ lavaletoomisega, ning Raplamaa rahvarõiva nõuandekoja tegevuse alustamine.

Palju erilisi sündmusi toimus kogukondades – Kuusikul tähistati mõisa esmamainimise 555. aastapäeva ja Kaereperes selle paiga mainimise 610. aastapäeva, Vigala folklooriselts Kiitsharakad osalesid kahel folkloorifestivalil USA-s.

Välja anti koduloolisi raamatuid: Valtu Pensionäride Klubi trükis „Koduläte kirjasõnas ja pildis“, „Riinimanda Väärtuste Raamat“ kooride 35. tegevusaastaks, Raplamaa koguteose 3. osa I köide „Inimene“ ja „Rapla kirikumuusika festival 30“. Jätkuvalt toetatakse kohaliku ajalehe Raplamaa Sõnumid ajaloolisa (Koduloolane) ilmumist. Koduloolise lisalehtede järjepidev ilmumine, kultuuri hetkepildi ja ajaloo tausta pildil hoidmine, on maakonna kultuurimaastikul väga oluline ning vajalik.

Spordivaldkonnas paistis kõige rohkem silma orienteerumine – aasta parim nais- ja meessportlane ning neiu olid orienteerujad. Tugevalt esinesid ka noored jõutõstjad. Edukad olid Rapla Kadi Võimlejad ning korvpall ja Kohila saaljalgpall.

2022. aasta tegijaid tunnustades andis ekspertgrupp välja kaheksa aastapreemiat, viis kultuuripreemiat, seitsmendat korda elutööpreemia ning 16. Kultuuripärli auhinna.

Raplamaa ekspertgrupi töö on laabunud üksmeeles ja probleeme pole esinenud. Kõik liikmed on põnevates ja analüüsivates aruteludes andnud oma panuse.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	149 369	82 747	48,3%
Sport	111 841	53 055	30,9%
Helikunst	26 993	15 462	9,0%
Näitekunst	12 224	6 050	3,5%
Kirjandus	13 994	4 050	2,4%
Kujutav ja rakenduskunst	12 563	5 750	3,4%
Audiovisuaalne kunst	6 196	4 350	2,5%
KOKKU	333 180	171 464	

Suurimad toetuste saajad 2022. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Kapa Events MTÜ	14 000	8,2%
Raplamaa Omavalitsuste Liit	11 500	6,7%
Rapla Kirikumuusika Festival MTÜ	6 350	3,7%
Rapla Maakonna Spordiliit	5 960	3,5%
Rapla Korvpallikool MTÜ	5 608	3,3%
Kohila Motospordi Klubi	5 450	3,2%
Raplamaa Jalgpallikool MTÜ	5 000	2,9%
Riinimanda Kooristuudio	4 220	2,5%
Eesti Keraamikute Liit MTÜ	3 600	2,1%
KOKKU	61 688	36,0%

Saaremaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023

Tõnis Kipper	esimees
Krista Lember	aseesimees
Piret Puusepp	
Anne Kann	
Kalev Kütt	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	341	367 333
Taotluste alusel tehtud eraldused	285	196 831
Ekspertgrupi algatused	17	13 700

Saaremaa ekspertgrupi eesmärgid said täidetud. Toetati maakonna kultuuri- ja spordielu edendamist. Ekspertgrupi toetused on aidanud Saaremaa noortel tegijatel jõuda maailma end täiendada, õppima ning võistlema. Oma suurimaks saavutuseks peab ekspertgrupp seda, et on suudetud toetada noori nende loome- ja sportlasete edendamisel, mille tulemusi näeme loodetavasti tulevikus. Kõige märkimisväärsema muudatuse tegi Saaremaa ekspertgrupp seoses maakondade raha jagamise kordade ühtlustamisega – lõpetati Hendrik Krummi nimelise kultuuripremia väljaandmine.

Möödunud aasta projektidest on maakonnale kõige olulisema mõjuga olnud Saare maakonna 47. tantsupidu „Tuules“ ja 52. laulupidu „Teel“. Koroonakriisi tõttu raskustesse sattunud lauljad ja tantsijad vajasid tuge ja abi ning ekspertgrupi toel sündis kaks meeliülendavat suursündmust. Ekspertgrupi hinnangul ei olnud need sündmused ehk majanduslikus mõttes maakonnale kõige suurema mõjuga, kuid kultuurilises ja vaimses mõttes olid need maakonna ankrud ja majakad. Ekspertgrupp toob oma töös murekohana välja koroonaaastate järellainetusest tingitud segadused ning eksperdid on püüdnud nende küsimuste lahendamisel olla mõistvad. Positiivsena tuuakse esile, et kuigi ajad on olnud keerulised, esitati ekspertgrupile väga palju tugevaid ning hästi läbimõeldud projektitaotlusi.

Ekspertgrupp arvab, et edaspidi on raha jagamisel oluline meeles pidada ka Saaremaa asukohta. Ekspertide sõnul on nii Saaremaal kui ka Hiiumaal äärmiselt oluline teema „meretagune“ elu. Kõikide Saaremaa spordi- ja kultuurikollektiivide sõidud võistlustele või esinemistele on seotud suurte kulutustega. Kütusehindade ja transpordi kallinemine on saarlastele tekitanud veelgi suurema probleemi kui mandriinimestele. Probleemi nähakse ka Eesti (tipp)kultuuri ja spordivõistkondade kutsumisel Saare maakonda, professionaalse kõrgkultuuri jõudmine maakonda on seotud suurte kulutustega. Ekspertgrupi ettepanek on edaspidi vaadata raha jagamise põhimõtteid ka läbi „saarlaste prisma“, et saarlased oleksid võrdselt koheldud Mandri-Eesti maakondadega. Mida aeg edasi, seda tõsisemaks see probleem muutub.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	95 085	70 015	33,3%
Sport	136 900	72 366	34,4%
Helikunst	86 296	51 940	24,7%
Näitekunst	2 650	1 800	0,9%
Kirjandus	5 728	2 050	1,0%
Kujutav ja rakenduskunst	40 674	12 360	5,9%
KOKKU	367 333	210 531	

Suurimad toetuste saajad 2022. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Kuressaare Kultuurivara	13 400	6,4%
Saaremaa Vallavalitsus	10 100	4,8%
Eesti Saarte Kultuuriühendus MTÜ	8 500	4,0%
Saaremaa Spordiliit	7 750	3,7%
Saaremaa Muuseum SA	6 500	3,1%
Saaremaa Saarte Mängude Assotsiatsioon	5 500	2,6%
Kuressaare Muusikakool	4 475	2,1%
Kergejõustikuklubi Saare	4 200	2,0%
Saaremaa Kolme Päeva Jooks MTÜ	3 800	1,8%
Terre del Nord MTÜ	3 700	1,8%
KOKKU	67 925	32,3%

Tartumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023

Rain Sangernebo	esimees
Kati Grauberg-Longhurst	aseesimees
Pille Johanson	
Viktor Muuli	
Kulvo Tamra	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	752	648 393
Taotluste alusel tehtud eraldused	606	224 972
Ekspertgrupi algatused	33	24 000

Tartumaa ekspertgrupp pidas oluliseks, et toetust saaksid maakonnaülesed või maakondliku tähtsusega sündmused: võistlused, näitused, kontserdid. Eelistati neid projekte, millest sai kasu rohkem inimesi. Üksikisikute toetused läksid rohkem Tartumaa sportlastele, et toetada nende võistlustel ja välisriikides treeningutel osalemist, toetust said loometegevuseks ka interpreedid.

2022. aastal eelnevate koroonaaastate mõju vähenes ning seoses sellega paranes ja elavnes Tartumaa kultuuri- ja spordielu, korraldati rohkem sündmusi ja võistlusi ning taas avanes ka võimalus minna välismaale esinema ja võistlema. Toimusid mitmed eelmistel aastatel ära jäänud suuremad sündmused, näiteks Tartu maakonna tantsupidu „Päev Emajõel“, kus osales üle 1800 tantsija ja ligi 1600 pealtvaatajat. Tartumaa tantsijad said ka osa võtta juba mitmeid kordi edasilükatud IV Kagu-Eesti tantsupeost, kus osales 2100 tantsijat.

Koroonamõjude raugemist näitab ka statistika – kui 2021. aastal loobus toetusest peamiselt piirangute tõttu või kandis kasutamata raha tagasi 69 taotlejat, siis 2022. aastal oli loobujaid vaid 34. Ekspertgrupp pikendas 2021. aastal 94 lepingu perioodi, kuid 2022. aastal muudeti lepinguid ainult 29 korral.

Ekspertgrupp töötas vastavalt Tartumaa raha jagamise korrale, uusi toetusprogramme ei algatatud. Positiivsena toob ekspertgrupp esile selle, et 2022. aastal Kultuurkapitali raha jagamise kordi muudeti ja ühtlustati, mistõttu on taotlejatel nüüd lihtsam neile seatud tingimustes orienteeruda. 2021. aastaga võrreldes suurenes taotlejate arv 138 võrra, kuid küsitud summad jäid peaaegu samale tasemele. Näiteks 2021. aastal esitati 614 taotlust summas 621 955 eurot, aga 2022. aastal 752 taotlust summas 648 393 eurot. Ekspertgrupp tegi 2022. aastal eraldusi 39 812 euro võrra rohkem, kuna suurenes ka raha jagamiseks eraldatud summa, ligi 60 000 euro võrra.

Ekspertgrupi hinnangul on Kultuurkapitali toetused kultuuri- ja spordivaldkonnale suureks abiks, vahel ka ainukeseks abiks. Tartumaa ekspertgrupile on juba aastaid laekunud taotlusi summas, mis ületab ekspertgrupi võimalused kolme- või neljakordselt. Eraldatud summad on seega väiksemad kui teistes maakondades, aga taotlejad ei ole nurisenud. Raha jagamiseks eraldatud summat on viimastel aastatel suurendatud ja see annab ka ekspertidele jagamiseks vabamad käed. Tartumaa ekspertgrupi töös probleeme ei tekkinud. Kõik eksperdid olid koosolekutele tulles hästi ettevalmistunud ja töötasid pühendunult.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	151 050	80 759	32,4%
Sport	291 500	93 768	37,7%
Helikunst	106 654	37 290	15,0%
Näitekunst	33 115	14 910	6,0%
Kirjandus	17 426	3 300	1,3%
Kujutav ja rakenduskunst	34 675	15 856	6,4%
Audiovisuaalne kunst	12 974	3 089	1,2%
KOKKU	647 394	248 972	

Suurimad toetuste saajad 2022. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi	9 400	3,8%
Klubi Tartu Maraton	6 400	2,6%
Tartu Spordiselts Kalev	4 200	1,7%
Mäksa Spordiklubi	4 100	1,6%
Emajõe Suusaklubi	3 850	1,5%
Loomelend	3 570	1,4%
Tartumaa Koolispordi Liit	3 500	1,4%
Ujumise Spordiklubi	3 400	1,4%
Lõunamaa Kammerorkester	3 343	1,3%
Peipsiveere Kunstikeskus	3 200	1,3%
KOKKU	44 963	18,1%

Valgamaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023

Kaja Sisask	esimees
Marju Rebane	aseesimees
Anne Jaakson	
Jorma Riivald	
Tiit Kattai	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	539	415 898
Taotluste alusel tehtud eraldused	511	204 213
Ekspertgrupi algatused	10	18 500

2022. aastal oli Valgamaa ekspertgrupil võrreldes eelmise aastaga veidi rohkem vahendeid. Paljud projektid jäid koroonaajal ära ja päris palju toetusi tagastati. Sellele vaatamata jagati toetusi kaalutletult ja nii mõnigi kord emotsionaalse vaidluse ja hääletuse tulemusena. Projektitaotlustest on näha, et kultuurkapitali poolne projektitoetus on äärmiselt olulise tähtsusega meie kultuuri- ja spordielu hoidmisel ning arendamisel. Et elu kihaks igas meie riigi nurgas võimalikult võrdsetel võimalustel, selles on Kultuurkapital väga suureks toeks.

Otseselt eelistusi või prioriteete ekspertgrupil projektide osas ei olnud. Toetati uudseid ja põnevaid projekte, maakonna mastaabis suuremaid projekte aga ka nn traditsiooniks kujunenuid (kontserdid, spordivõistlused, kogukonnategevus jne). Uusi toetusi raha jagamise kordades ekspertgrupp ei algatanud. Rohkem jagati Valgamaa kultuuri- ja spordiinimestele stipendiume ja juubelitoetusi.

Valgamaa ekspertgrupp täitis oma eesmärgi. Kultuurkapitali toetus on väga vajalik. Korraldajatel on väikeses piirkonnas väga raske leida tugevaid sponsoreid ja tihti jääb ka valla tugi nõrgaks. Kultuurkapitali toetus maakonnas on arvestatav ja sellest peetakse väga lugu. Nii mõnigi sündmus on tänu Kultuurkapitalile Valgamaal taaselustatud ja on ka sündmusi, mis on jäänud tänu toetusele kestma. Ekspertgrupp loodab, et Kultuurkapitali rahastus jätkub vähemalt samas suurusjärgus nagu eelmistel aastatel.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	148 158	89 698	40,3%
Sport	218 937	109 256	49,1%
Helikunst	29 883	16 669	7,5%
Näitekunst	3 010	1 510	0,7%
Kirjandus	14 731	5 080	2,3%
Kujutav ja rakendus kunst	0	0	0,0%
Audiovisuaalne kunst	1 180	500	0,2%
KOKKU	415 899	222 713	

Suurimad toetuste saajad 2022. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Valgamaa Spordiliit	14 520	6,5%
Otepää Kultuurikeskused	9 771	4,4%
Tõrva Vallavalitsus	8 687	3,9%
Otepää Spordiklubi MTÜ	7 790	3,5%
Valga Muuseum	7 642	3,4%
Valga Vallavalitsus	7 400	3,3%
Valga Keskraamatukogu	5 490	2,5%
Valga Kultuuri- ja Huvialakeskus	5 470	2,5%
Tõrva Spordiselts MTÜ	5 240	2,4%
Tõrva Kirik-Kammersaal SA	4 101	1,8%
KOKKU	76 111	34,2%

Viljandimaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023

Kai Kannistu	esimees
Tonio Tamra	aseesimees
Sirje Fedjuk	
Aili Anderson	
Ilmar Kütt	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	464	495 639
Taotluste alusel tehtud eraldused	327	211 590
Ekspertgrupi algatused	6	17 200

Viljandimaa ekspertgrupi hinnangul on esitatud projektide tase viimastel aastatel tõusnud, mis teeb ka ekspertidele taotluste hindamise kergemaks. Otsused langetati üheskoos, sisulise arutelu tulemusena.

2022. aastal korrastati Viljandimaa raha jagamise korda. Täiendati spordistipendiumi eraldamise tingimusi, mida antakse Viljandimaa sportlastele, kes on edukaid tulemusi saavutanud rahvusvahelistel võistlustel. Traditsiooniliste suurürituste toetamisel eelistati jagada toetuse summad mitme jaotuse vahel laiali.

Toetuste jagamisel jälgitakse lisaks projektide sisulisele osale ka seda, kui suur on projektis osalejate arv. Eelistati traditsioonilisi suurüritusi, näiteks Viljandi Pärimusmuusika Festival. Viljandimaa tähtsündmus oli maakonna laulu- ja tantsupidu ning suured spordisündmused, nagu näiteks ümber Viljandi järve jooks. Ekspertidele tekitas muret, et samal ajal kui ekspertgrupi vahendid on piiratud, suureneb maakonnaväliste korraldajate taotluste arv suurüritustele.

Ekspertgrupp peab oluliseks ka Pärilipidu, kus tunnustatakse maakonna silmapaistvaid ning tegusaid kultuuri- ja spordiinimesi.

Ekspertgrupi töös osalemine on andnud tänuväärse võimaluse olla kursis maakonnas toimuvate kultuuri- ja spordisündmustega, nende korraldajatega, noorte tegemiste ja saavutatud tulemustega ja andnud ka võimaluse ja vastutuse neid toetada. Ekspertgrupi eesmärgid said täidetud ja toetuste mõju on märkimisväärne. Head meelt tegi ekspertgrupile see, et taas sai koosolekuid pidada koos, ühises ruumis, kus on tunduvalt parem omavahel arutleda ja otsuseid langetada.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	201 524	95 791	45,3%
Sport	198 221	81 968	38,7%
Helikunst	66 622	24 326	11,5%
Näitekunst	6 055	2 760	1,3%
Kirjandus	8 693	2 845	1,3%
Kujutav ja rakenduskunst	9 125	3 500	1,7%
Audiovisuaalne kunst	5 400	400	0,2%
KOKKU	495 640	211 590	

Suurimad toetuste saajad 2022. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Viljandimaa Omavalitsuste Liit	11 800	5,7%
Viljandimaa Spordiliit	10 530	5,0%
Eesti Pärimusmuusika Keskus MTÜ	7 410	3,6%
Viljandi Käsipalliklubi HC	6 600	3,2%
Viljandimaa Rahvakultuuriselts MTÜ	6 130	2,9%
Viljandi Vanamuusika Festival MTÜ	5 600	2,7%
Viljandi Kitarrifestival MTÜ	5 500	2,6%
Viljandi Spordikool	4 971	2,4%
Viljandi Maadlusklubi Tulevik	4 900	2,3%
Viljandi Gümnaasium	4 705	2,3%
KOKKU	68 146	32,7%

Võrumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023

Hille Saarepuu	esimees
Margus Klaar	aseesimees
Leelo Laurits	
Kaja Tullus	
Kadri Giannakaina Laube	

2022. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	476	430 476
Taotluste alusel tehtud eraldused	377	186 965
Ekspertgrupi algatused	5	21 000

Võrumaa ekspertgrupp jälgis toetuse andmisel, kuivõrd toetatav projekt arendab, elavdab ja säilitab kultuuri ja sporti Võru maakonnas. Ekspertidele on oluline, et toimuks erinevaid üritusi, et kultuuri- ja spordielust oleks võimalus osa saada võimalikult paljudel maakonna inimestel. 2022. aastal viidi ellu ka pandeemia ajal seisatunud projektid.

Suurem mõju maakonnale on ekspertide arvates suurprojektidel, nagu näiteks Võru maakonna laulu- ja tantsupidu, Seto Folk, pikamaajooksude sari, seto-võro noortefest. Kõik need sündmused on kõrgetasemelised ning pikema aja vältel kaasanud palju inimesi ja need turundavad maakonda kultuuripiirkonnana ning toovad külastajaid.

Ekspertid ei alahinda ka väiksemate ja keskusest kaugemal teostatavate projektide mõju, sest need võimaldavad kultuuri- ja spordiellu kaasata rohkem keskusest kaugemal olevaid inimesi, samuti erinevate kultuurivaldkondade huvidega inimesi. Väga oluliseks peetakse projekte, mis kaasavad kohapealseid inimesi aktiivselt kultuurielus osalema (nt maakonna teatrite päev, seltskonnalaulu päev, näitused ja kontserdid eri paigus).

Mõjusad on ka need projektid, mis aitavad kultuuri- ja spordirahval käia maakonda esindamas erinevatel üritustel. Tänu sellele saab ühelt poolt tutvustada maakonda väljaspool, teisalt tõstavad need inimeste motivatsiooni ennast arendada ja osaleda kultuurielus ja spordielus heal tasemel. Ekspertide arvates on potentsiaalselt mõjukad ka (eriti laste ja noorte) oskuste arendamisele suunatud projektid (nt treeninglaagrid, pillilaagrid jms).

Mõjusad on ka projektid, mille käigus luuakse midagi, mida kasutatakse edaspidi korduvalt (nt helikandjad, trükised, veebilehed).

Väärrikaid kultuuri- ja spordiinimesi saab esile tõsta preemiate, stipendiumide ja juubelitoetuste abil – need innustavad panustama aega ja annet järgmistesse ettevõtmistesse, aitavad üle saada väsimusest ja jätkata. Eriti oluline on see keerukatel aegadel (pandeemia, rasked majandusolud), sest sel ajal on inimesed väga tundlikud ja vastuvõtlikud. Praeguses ajas – kus nii maakondade ja valdade kultuuriasutustel ning MTÜ-del ja OÜ-del kui ka üksikisikutel on raske ja tegutsetakse nii-öelda toimetuleku piiril – on eranditult igal toetusel ühtviisi väga suur mõju, et tegutsemistahet ja loovust hoida.

Ekspertgrupp on oma eesmärgi hästi täitnud. Töö ekspertgrupis on olnud väga huvitav ja sujus probleemideta. Oli ka erinevaid vaatenurki, kuid need arutati koosolekul läbi ja jõuti ühises seisukohas kokkuleppele.

Ekspertgrupp toob positiivsena välja ka selle, et 2022. aastal muudeti natuke taotlusvormi, millega tõenäoliselt taotlejatel teadvustus rohkem lisade esitamise vajadus. Pärast taotlusvormi muutmist oli vähem puuduliku informatsiooniga projekte.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	229 724	98 934	52,9%
Sport	94 747	40 055	21,4%
Helikunst	46 398	22 340	11,9%
Näitekunst	22 761	9 706	5,2%
Kirjandus	8 340	6 165	3,3%
Kujutav ja rakenduskunst	20 238	5 410	2,9%
Audiovisuaalne kunst	8 268	4 355	2,3%
KOKKU	430 476	186 965	

Suurimad toetuste saajad 2022. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Võrumaa Arenduskeskus SA	10 738	5,7%
Võrumaa Spordiliit	6 150	3,3%
Mõniste Rahvamaja	5 350	2,9%
Võru Folkloorifestival MTÜ	5 200	2,8%
Võru Suusaklubi	5 000	2,7%
Võru Muusikakool	4 770	2,6%
Võru Kannel SA	4 140	2,2%
Võru Instituut	4 019	2,1%
Müüdid Naer MTÜ	3 850	2,1%
Võru Pensionäride Päevakeskus SA	3 100	1,7%
KOKKU	52 317	28,0%